

Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022

Názov:	Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022
Územné vymedzenie :	Obec Nemcovce, okres Prešov
Územný plán obce/VÚC	nie/ áno
Schválený:	nie/ 22.06.2004
Dátum schválenia PRO:	
Dátum platnosti do:	
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	

Obsah

Použité skratky	4
Úvod.....	5
Metodika a zámer spracovania	6
Zapojenie verejnosti do prípravy programu a pracovné skupiny	6
Zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov	8
Operačné programy v rokoch 2014 - 2020 a možnosti využitia pre realizáciu PRO obce Nemcovce	9
Analytická časť	17
Vyhodnotenie realizovaných projektov / predchádzajúceho PHSR.....	17
Analýza vnútorného prostredia	18
Analýza silných a slabých stránok územia.....	31
Analýza vonkajšieho prostredia	32
Vzťah obce a prioritných osí rozvoja územia Slovenska.....	35
Obec ako člen mikroregiónu, združenia obcí a euroregiónov	36
Analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia	37
SWOT analýza	39
Identifikácia kritických oblastí rozvoja	42
Strategická časť	44
Základné východiská pre definovanie stratégie	44
Vízia	44
Formulácia a návrh stratégie	45
Prioritné oblasti rozvoja obce	46
Globálne ciele.....	47
Tematické / horizontálne ciele	48
Zhrnutie strategickej časti	48
Programová časť	49
Plánované opatrenia a projekty	49
Ukazovatele výsledkov a dopadov	50
Realizačná časť	52
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie programu	52
Komunikačná stratégia	53
Systém monitorovania a hodnotenia	55
Akčný plán: vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov	57
Finančná časť	58

Indikatívny finančný plán.....	58
Zdroje a model viaczdrojového financovania opatrení a projektov	58
Kritéria pre výber projektov	59
Záver	60
Autori.....	62
Použitá literatúra	62
Prílohy	63

Použité skratky

CR – Cestovný ruch

ČOV – Čistiareň odpadových vôd

EÚ – Európska únia

EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy. Päť štrukturálnych a investičných fondov EÚ, ktoré sa riadia jednotným súborom pravidiel, Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Európsky sociálny fond (ESF), Kohézny fond (KF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), Európsky námorný a rybársky fond (ENRF)

HDP – Hrubý domáci produkt

CHKO – Chránená krajinná oblasť

IBV – Individuálna bytová výstavba

IKT - Informačno-komunikačné technológie. Zahŕňajú informačné systémy, technológie, ostatné systémy (periférne zariadenia), prevádzku a pripojenia do sietí, ktoré sú určené k napĺňaniu informačných procesov a komunikačných funkcií.

IROP – Integrovaný regionálny operačný program

ITMS – Informačný monitorovací systém

IÚS – Integrovaná územná stratégia

KURS – Koncepcia územného rozvoja Slovenska

MAS – Miestna akčná skupina

NFP – Nenávratný finančný prostriedok

N/A – Z anglického jazyka (not available, not applicable) vo význame „nie je dostupné“ resp. „nebude využité“.

NSRR – Národná stratégia regionálneho rozvoja

NUTS – Z francúzskeho jazyka (Nomenclature des unités territoriales statistiques), skratka pre normalizovanú klasifikáciu územných celkov na Slovensku pre potreby štatistického úradu a Eurostatu.

OcÚ – Obecný úrad

OcZ – Obecné zastupiteľstvo

OP – Operačný program

PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

PRO – Program rozvoja obce

PSK – Prešovský samosprávny kraj

SEA – Z anglického jazyka (strategic environmental assessment) vo význame strategické environmentálne hodnotenie, strategické posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

SR – Slovenská republika

ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania

ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

SWOT – Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození

UPSVAR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

VÚC – Vyšší územný celok

ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska

Úvod

Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015 – 2022 (ďalej ako „program“) spolu s územným plánom je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území. Program formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. Program takisto koncepčne, systémovo analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie.

Program je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho, environmentálneho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňovaný.

Program je strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na území obce a príslušného regiónu. Je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnuť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho, environmentálneho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky a európskej politiky súdržnosti.

Pôsobnosť obce pri podpore regionálneho rozvoja definuje § 12 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja nasledovne:

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Schválený Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015 – 2022 napĺňa všetky body uvedeného § 12 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Metodika a zámer spracovania

Postup spracovania programu bol realizovaný plne v súlade s Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, ktorú vyhotovila pracovná skupina zriadená Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky s cieľom zjednotiť proces spracovávaného programu a jeho obsah podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.

V úvodnej fáze tvorby programu vedenie obce rozhodlo o spôsobe jeho spracovania a zostavilo riadiaci tím pre jeho tvorbu. Obecným zastupiteľstvom obce Nemcovce bol dňa 18.12.2015 uznesením č.11/2015 schválený Zámer spracovania Programu rozvoja obce Nemcovce na roky 2015 – 2022. Ten zadefinoval základné postupy spracovania programu a plánovaný harmonogram prác. Na základe výsledkov verejného obstarávania bol vybraný externý spracovateľ programu. O zámere a začiatku spracovania programu bola verejnosť informovaná prostredníctvom webovej stránky a úradnej tabule obce. Samotné práce na program začali v decembri 2015 a postupovali podľa nasledujúceho harmonogramu:

Tabuľka č. 1: Harmonogram prípravy PRO

Termín	XII	I	II	III
Úvod				
Analytická časť				
Strategická časť				
Programová časť				
Realizačná časť				
Finančná časť				
Záver				

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Vypracovanie dokumentu plne rešpektovalo princíp partnerstva a programu bol vypracovaný participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obce, poslancov OcZ, externých odborníkov a širokej verejnosti. Externým dodávateľom bola firma Diervilla, spol. s r. o., ktorá zodpovedala za metodické vedenie, facilitáciu a zostavenie finálneho dokumentu. Na to využívala vstupy troch zriadených pracovných skupín pre hospodársku, sociálnu oblasť a environmentálnu oblasť. Skupiny sa skladali so zástupcov samosprávy, súkromného sektora, mimovládneho sektora a občanov obce, ktorí prejavili záujem zapojiť sa do činnosti pracovných skupín. Rokovania pracovných skupín boli verejné. Čiastkové výstupy programu boli počas celej doby spracovania dostupné na webovej stránke obce a na úradnej tabuli s možnosťou pripomienkovania zo strany verejnosti.

Zapojenie verejnosti do prípravy programu a pracovné skupiny

Obec sa snažila zapojiť verejnosť viacerými spôsobmi do prípravy a spracovania programu. V prvej fáze boli občania prostredníctvom obecného rozhlasu vyzvaní, aby sa zapojili do práce vytvorených pracovných skupín. Tie boli počas celej doby prípravy programu otvorené každému, kto s mal záujem zapojiť. Rokovania pracovných skupín boli verejné. Pracovné skupiny boli nosnou časťou spracovávaného programu. Zabezpečovali zber dát, ich verifikáciu, diskutovali o potrebách obce a zámeroch na odstránenie hlavných bariér a problémov jej rozvoja. Okrem diskusie bol častou metódou aj brainstorming. Okrem toho riadiaci tím a externý dodávateľ realizovali množstvo stretnutí s kľúčovými ľuďmi aktívnymi v obci a v širšom okolí s cieľom zapracovať ich rozvojové zámery do programu.

Záverečný dokument bol pred jeho samotným schválením Obecným zastupiteľstvom ešte prezentovaný webovom sídle obce, kde bola možnosť ešte pripomenkovať dokument a zapracovať do neho záverečné návrhy.

Program a jeho čiastkové spracované časti boli zverejňované na webovom sídle obce, boli k dispozícii vo vytlačenej forme na obecnom úrade a informácia o zverejňovaní rozpracovaných dokumentoch a ich dispozícii bola uverejňovaná na úradnej tabuli obce. Súčasne boli občania pravidelne informovaný o procese spracovania prostredníctvom obecného rozhlasu.

Tabuľka č. 2: Zoznam členov riadiaceho tímu a pracovných skupín

RIADIACI TÍM:	MENO	FUNKCIA	INŠTITÚCIA
koordinátor	Ing. Jozef Pavúk	starosta	obec
člen	Ing. František Michálek	zástupca starostu	obec
člen	Emília Poláková	pracovníčka OcÚ	obec
Pracovná skupina č.1 (ekonomická):			
koordinátor	Emília Poláková	pracovníčka OcÚ	obec
člen	Pavína Valíčková	hlavný kontrolór obce	obec
člen	Pavol Majerník	člen komisie OcZ	OcZ Nemcovce
Pracovná skupina č.2 (sociálna):			
koordinátor	Ing. František Michálek	zástupca starostu	obec
člen	Miroslav Botko	poslanec OcZ	OcZ Nemcovce
člen	Pavol Valíček	poslanec OcZ	OcZ Nemcovce
Pracovná skupina č.3 (environmentálna):			
koordinátor	Peter Mazúr	poslanec OcZ	OcZ Nemcovce
člen	Ján Dzurja	poslanec OcZ	OcZ Nemcovce
člen	Pavol Majerník	člen komisie OcZ	OcZ Nemcovce

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Do spracovania a pripomenkovania programu boli zahrnutí všetci socioekonomickí partneri aktívni v obci. Ich prehľad ako aj ich návrhy rozvojových projektov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 3: Účastníci programu rozvoja obce

Účastníci	Pôsobenie a priority záujmu	Plánované / možné projekty
Základná škola, Nemcovce 62, Nemcovce	vzdelávanie detí, organizácia podujatí aj pre rodičov a občanov obce	Zlepšenie vybavenia
Materská škola, Nemcovce 39, Nemcovce	vzdelávanie detí, organizácia podujatí aj pre rodičov a občanov obce	Investície do zníženie energetickej náročnosti objektu a prístavba jedálne,
Evanjelický a. v. farský úrad Nemcovce	cirkevná a pastoračná činnosť	Investície do zníženie energetickej náročnosti objektu fary
Rímskokatolícka cirkev, farnosť Kapušany, filiálka Nemcovce	cirkevná a pastoračná činnosť	Obnova fasády kostola
Dobrovoľný hasičský zbor Nemcovce	pôsobenie v oblasti protipožiarienej prevencie, protipožiariene zásahy, organizácia a účasť na súťažiach, reprezentácia obce	materiálne dovybavenie a rekonštrukcia hasičskej zbrojnice
Telovýchovná jednota TJ Nemcovce	futbal a iné športové aktivity	Rekonštrukcia a prístavba šatní na futbalovom štadióne
Ing. Jozef Pavúk - PIESKOVENĽ NEMCOVCE	produkcia stavebných hmôt	Investície do zlepšenia technologického vybavenia
Autoservis-František Michálek s.r.o.	autoservis	Investície do zlepšenia technologického vybavenia

D.MEDIA, s.r.o.	IT služby	Investície do zlepšenia technologického vybavenia
DREVAL s.r.o.	výroba nábytku	Investície do zlepšenia technologického vybavenia
Ladislav Ďuraš - NEMO-TEX	textilná výroba	Investície do zlepšenia technologického vybavenia
Ján Valíček	výroba nábytku	Investície do zlepšenia technologického vybavenia
Viktor Ďuraš - TLAČIAREŇ VICTORIA	tlačiarenská výroba	Investície do zlepšenia technologického vybavenia
Poľnohospodárske družstvo KAPUŠANY pri Prešove	poľnohospodárska výroba	Nákup novej poľnohospodárskej techniky a modernizácia hospodárskych objektov

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov

Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 bol spracovaný v súlade s ďalšími miestnymi, regionálnymi, národnými i európskymi koncepčnými a strategickými dokumentmi.

Na miestnej a regionálnej úrovni bol realizovaný súlad s a program vychádza z:

- Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce z r. 2007, ktorého platnosť aktuálne vypršala,
- Viacročného rozpočtu obce na roky 2015-2017,
- Stratégie rozvoja MAS Šafrán,
- Programu odpadového hospodárstva obce,
- Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014-2020,
- Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja – zmeny a doplnky z roku 2009,
- Regionálnej inovačnej stratégie 2015 – 2020.

Na národnej a európskej úrovni boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: „Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie“.

Program tiež vychádza aj zo stratégie Európa 2020, ktorej cieľmi sú:

- inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
- udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Tematické ciele Stratégie Európa 2020:

- posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií,
- zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality,
- zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH),
- podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch,
- podpora prispôbovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík,
- ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov,

- podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach,
- podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily,
- podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe,
- investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania,
- zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Vzhľadom na absenciu vlastných investičných zdrojov program je predovšetkým previazaný so sektorovými operačnými programami vypracovanými na základe Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020 (pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov Európskych štrukturálnych a investičných fondov za účelom dosahovania cieľov stratégie Európa 2020), ako aj s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR (schválenou uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014) a Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001).

Operačné programy v rokoch 2014 - 2020 a možnosti využitia pre realizáciu PRO obce Nemcovce

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy v rokoch 2014-2020 (ďalej len „EŠIF“) prostredníctvom 6 základných operačných programov:

- Integrovaný regionálny operačný program,
- Operačný program Ľudské zdroje,
- Operačný program Kvalita životného prostredia,
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra,
- Operačný program Výskum a inovácie,
- Operačný program Efektívna verejná správa.

Samostatným režimom sa budú riadiť programy, ktoré sú implementované na základe špecifických usmernení Európskej komisie:

- Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020,
- Program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko – Slovensko.

Možnosti získať externé zdroje na financovanie rozvojových projektov obce sú v tomto programovom období nasledovné.

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

Investičná priorita č. 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov.

Špecifický cieľ č. 1.2.2: Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb.

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

Investičná priorita č. 2.1: Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, ktoré prispievajú k celoštátnemu, regionálnemu a miestnemu rozvoju, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné.

Špecifický cieľ č. 2.1.1: Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú (poskytovanú na komunitnej úrovni).

Špecifický cieľ č. 2.1.2: Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom zlepšenia dostupnosti ku kvalitným službám v integrovanej primárnej zdravotnej starostlivosti.

Špecifický cieľ č. 2.1.3: Modernizovať infraštruktúru ústavných zariadení poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť, za účelom zvýšenia produktivity a zlepšenia dostupnosti ku kvalitným zdravotníckym službám.

Investičná priorita č. 2.2: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry.

Špecifický cieľ č. 2.2.1: Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl.

Špecifický cieľ č. 2.2.2: Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl.

Špecifický cieľ č. 2.2.3: Zvýšenie počtu žiakov stredných škôl na odbornom výcviku.

Prioritná os č. 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch

Investičná priorita č. 3.1: Podpora rastu priaznivého pre zamestnanosť, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasť územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov.

Špecifický cieľ č. 3.1: Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom sektore prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu a netechnologických inovácií.

Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie

Investičná priorita č. 4.1: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach vrátane verejných budov a v sektore bývania.

Špecifický cieľ č. 4.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti budov na bývanie.

Investičná priorita č. 4.2: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek.

Špecifický cieľ č. 4.2.1: Zvýšenie dostupnosti zdrojov podzemných vôd pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

Investičná priorita č. 5.1: Záväzná investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou.

Špecifický cieľ č. 5.1.1: Zvýšenie kapacít pre miestny rozvoj vedený komunitou.

Špecifický cieľ č. 5.1.2: Zvýšenie tvorby pracovných miest rozvojom podnikania a inovácií na miestnej úrovni.

Špecifický cieľ č. 5.1.3: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.

Operačný program Ľudské zdroje

Tento operačný program vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadefinované nasledujúce ciele:

- zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018,

- dosiahnuť, aby najmenej 40% ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie,
- udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6% do roku 2020,
- zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020,
- znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020.

Prioritná os 1: Vzdelávanie

Investičná priorita 1.1: Zvyšovanie významu trhu práce v oblasti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, uľahčovanie prechodu od vzdelávania k zamestnanosti a zlepšovanie systémov odborného vzdelávania a prípravy a ich kvality, a to aj prostredníctvom mechanizmov na predvídanie zručností, úpravy učebných plánov a vytvárania a rozvoja systémov vzdelávania na pracovisku vrátane systémov duálneho vzdelávania a odborného vzdelávania.

Špecifický cieľ 1.1.1: Zvýšiť kvalitu vzdelávania na ZŠ a SŠ reflektujúc potreby trhu práce s dôrazom na podporu odborného vzdelávania a prípravy.

Investičná priorita 1.3: Zlepšenie rovnakého prístupu k celoživotnému vzdelávaniu pre všetky vekové skupiny v rámci formálneho, neformálneho a bežného vzdelávania, zvyšovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí pracovnej sily a podpora flexibilných spôsobov vzdelávania prostredníctvom usmerňovania pri výbere povolania a potvrdzovania nadobudnutých kompetencií.

Špecifický cieľ 1.3.1: Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácie.

Špecifický cieľ 1.3.2: Zlepšiť profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov na všetkých stupňoch škôl vrátane prípravy na povolanie pedagóga.

Prioritná os 2: Zamestnanosť

Investičná priorita 2.1: Prístup uchádzačov o zamestnanie a neaktívnych osôb k zamestnaniu vrátane dlhodobo nezamestnaných a osôb, ktoré sú vzdialené od trhu práce, ako aj miestne iniciatívy v oblasti zamestnávania a podpora mobility pracovnej sily.

Špecifický cieľ 2.1.1: Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a riešiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby.

Špecifický cieľ 2.1.2: Zvýšiť zamestnanosť podporou tvorby pracovných miest, mobility pre získanie zamestnania, adaptability zamestnancov a podnikov, podporou udržateľnej samostatnej zárobkovej činnosti, začínajúcich podnikov a poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít vo vidieckych oblastiach.

Investičná priorita 2.2 Trvalo udržateľná integrácia mladých ľudí, najmä tých, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, na trh práce, vrátane mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením a mladých ľudí z marginalizovaných komunít, vrátane vykonávania systému záruk pre mladých ľudí.

Špecifický cieľ 2.2.1: Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí, najmä NEET, na trhu práce.

Investičná priorita 2.3: Rovnosť medzi mužmi a ženami vo všetkých oblastiach vrátane v oblasti prístupu k zamestnaniu, kariérnemu postupu, zosúladenia pracovného a súkromného života a presadzovania rovnakej odmeny za rovnakú prácu.

Špecifický cieľ 2.3.1: Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien.

Špecifický cieľ 2.3.2: Znížiť horizontálnu a vertikálnu rodovú segregáciu na pracovnom trhu a v príprave na povolanie.

Investičná priorita 2.4: Modernizácia inštitúcií trhu práce, ako sú verejné a súkromné služby zamestnanosti, zlepšenie prispôsobenia sa potrebám trhu práce, vrátane opatrení zameraných na

zlepšenie nadnárodnej pracovnej mobility, ako aj programov mobility a lepšej spolupráce medzi inštitúciami a príslušnými zainteresovanými stranami.

Špecifický cieľ 2.4.1: Zvýšiť kvalitu a kapacity verejných služieb zamestnanosti na zodpovedajúcu úroveň v nadväznosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce, nadnárodnú pracovnú mobilitu, a zvýšiť účasť partnerov a súkromných služieb zamestnanosti na riešení problémov v oblasti zamestnanosti.

Prioritná os 3: Sociálne začlenenie

Investičná priorita 3.1: Aktívne začlenenie, a to aj s cieľom podporovať rovnaké príležitosti a aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti

Špecifický cieľ 3.1.1: Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti.

Špecifický cieľ 3.1.2: Prevencia a eliminácia všetkých foriem diskriminácie.

Investičná priorita 3.2: Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu.

Špecifický cieľ 3.2.1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť.

Špecifický cieľ 3.2.2: Zlepšenie dostupnosti ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti prostredníctvom štandardizácie klinických postupov a postupov pre výkon prevencie.

Prioritná os 5: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Investičná priorita 5.1: Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných komunít v mestských a vidieckych oblastiach.

Špecifický cieľ 5.1.1: Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania.

Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve.

Operačný program Kvalita životného prostredia

Globálnym cieľom OP Kvalita životného prostredia je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

Investičná priorita 1 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek.

Špecifický cieľ: Zabezpečiť nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a za účelom plnenia požiadaviek environmentálneho acquis.

Investičná priorita 2 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek.

Špecifický cieľ 1: Podporiť zabezpečenie plnenia predvstupových záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd.

Špecifický cieľ 2: Podpora zabezpečenia dostatočného množstva bezpečnej pitnej vody pre obyvateľstvo SR z verejných vodovodov.

Špecifický cieľ 3: Dosiahnutie potrebného stupňa sledovania a monitorovania vôd a vodných útvarov, ktorým sa zabezpečí vytvorenie a nastavenie podmienok pre opatrenia vedúce k dosiahnutiu dobrého ekologického stavu a potenciálu podzemných a povrchových vôd a vodných útvarov.

Investičná priorita 3 Prioritnej osi 1: Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry.

Špecifický cieľ 1: Zabezpečiť podmienky pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie stavu ekosystémov v krajine.

Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami

Investičná priorita 1 Prioritnej osi 2: Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov.

Špecifický cieľ 1: Zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy realizáciou adaptačných opatrení, najmä preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami.

Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy

Investičná priorita 1 Prioritnej osi 3: Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečiť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof.

Špecifický cieľ 1: Zvýšiť úroveň pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy.

Špecifický cieľ 2: Zvýšiť účinnosť preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových opatrení).

Špecifický cieľ 3: Zvýšiť efektívnosť komplexného manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy.

Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

Investičná priorita 1 Prioritnej osi 4: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

Špecifický cieľ 1: Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe.

Investičná priorita 2 Prioritnej osi 4: Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch.

Špecifický cieľ 1: Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch

Investičná priorita 3 Prioritnej osi 4: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania.

Špecifický cieľ 1: Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov.

Investičná priorita 4 Prioritnej osi 4: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy.

Špecifický cieľ 1: Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov prostredníctvom poradenstva, informovanosti a monitorovania.

Špecifický cieľ 2: Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov prostredníctvom regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb.

Investičná priorita 5 Prioritnej osi 4: Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple.

Špecifický cieľ 1: Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple.

Operačný program Výskum a inovácie

OP Výskum a inovácie je pre obec relevantný len z hľadiska možnej podpory rozvoja podnikania na území obce, napr. formou podpory zakladania nových podnikov, tzv. start-upov, príp. získanie a lokalizácia zahraničnej investície do výroby / služieb. Z toho hľadiska je pre obec potenciálne

vhodná Prioritná os 3: Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP, Investičná priorita 3.1: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpory zakladania nových firiem, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov.

Operačný program Efektívna verejná správa

Pre obec je relevantná iba Prioritná os 1: Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna VS.

Špecifický cieľ 1.1: Skvalitnené systémy a optimalizované procesy VS.

Špecifický cieľ 1.2: Modernizované RLZ a zvýšené kompetencie zamestnancov.

Špecifický cieľ 1.3: Transparentné a efektívne uplatňovanie pravidiel verejného obstarávania a dôsledné uplatňovanie princípov 3E.

Program rozvoja vidieka SR 2014-2020

Obec a miestni aktéri má/majú ambíciu čerpať finančné prostriedky predovšetkým z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020, a to individuálne alebo prostredníctvom MAS Šafrán.

Priority:

1. Podpora prenosu znalostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vo vidieckych oblastiach

A) Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach,

B) Posilnenie prepojenia poľnohospodárstva, výroby potravín a lesného hospodárstva s výskumom a inováciou, a to aj na účely zlepšenia environmentálneho riadenia a výkonu,

C) Podpora celoživotného vzdelávania a odborného vzdelávania v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

2. Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov

A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie,

B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generáčnej výmeny,

C) Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva.

3. Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve

A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií.

B) Podpora riadenia rizík poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania.

4. Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom

- A) Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy,
- B) Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov,
- C) Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania.

5. Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva

- A) Zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve,
- B) Zvýšenie efektívnosti využívania energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín,
- C) Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky,
- D) Zníženie emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva,
- E) Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve.

6. Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach

- A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest,
- B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach,
- C) Rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vidieckych oblastiach.

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

Neprojektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez národné Opatrenia):

- Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (ANC)
- Agroenvironmentálne operácie súvisiace s klímou
- Ekologické poľnohospodárstvo
- Platby na dobré životné podmienky zvierat
- Platby NATURA 2000

Environmentálny fond

Ďalšími externými zdrojmi na podporu investičných projektov obce je Environmentálny fond a to v rámci týchto tém:

- B Oblasť – Ochrana a využívanie vôd
- C Oblasť – Rozvoj odpadového hospodárstva

D Oblasť – Ochrana prírody a krajiny

E Oblasť – Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

Program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko – Slovensko

Obec má tiež viaceré možnosti na spoločné projekty s poľskými samosprávami a to v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko – Slovensko, ktorý ponúka nasledovné možnosti spolufinancovania projektov:

Prioritná os 1. Ochrana a rozvoj prírodného prostredia a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia

Investičná priorita: Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva

Prioritná os 2. Trvalo udržateľná cezhraničná doprava

Investičná priorita 1: Posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov.

Investičná priorita 2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých (vrátane nízkohlukových) a nízkouhlíkových dopravných systémov, vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej dopravy, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility.

Prioritná os 3. Rozvoj cezhraničného vzdelávania a celoživotného vzdelávania

Investičná priorita: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy pre zručnosti a celoživotného vzdelávania prostredníctvom prípravy a vykonávania spoločných vzdelávacích, odborných vzdelávacích a školiacich programov.

Fotografia č.1 Objekt obecného úradu

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Analytická časť

Analytická časť programu rozvoja obce Nemcovce obsahuje analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov podľa jednotlivých oblastí a aktuálnej situácie, identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia, analýzu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území, analýzu silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj obce a územia, posúdenie hlavných faktorov a disparít rozvoja územia. Komplexná analýza súčasného stavu územia je zostavená na základe informácií získaných z relevantných zdrojov obce, subjektov pôsobiacich v obci a rôznych štatistických databáz a zisťovaní, výsledkov prieskumov a analýz dokumentov.

Vyhodnotenie realizovaných projektov / predchádzajúceho PHSR

Platnosť predchádzajúceho Plánu sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce Nemcovce sa skončí prijatím nového Programu rozvoja obce Nemcovce na roky 2015 – 2022.

Strategická časť dokumentu definovala iba víziu obce v jednotlivých oblastiach. Obec mala plán sociálneho a hospodárskeho rozvoja na predchádzajúce obdobie vypracovaný ešte podľa zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja účinného v čase jeho vypracovania. Ten bol spracovaný v r. 2007. Nie je teda možné predchádzajúci dokument vyhodnotiť na úrovni strategických cieľov, opatrení, či dosiahnutých indikátorov. Obec Nemcovce sa však rozvíja a modernizuje. Svedčia o tom viaceré úspešne realizované projekty financované zo zdrojov EÚ ako aj zo zdrojov štátneho rozpočtu, či rozpočtu obce. V tabuľke č. 4 je prehľad investičných projektov podporených za posledné programovacie obdobie.

Tabuľka č. 4: Realizované investičné aktivity a projekty v predchádzajúcom programovom období

Názov investície	Rok realizácie	Celková suma investície v EUR	Z toho vlastné zdroje v EUR	Z toho európske alebo národné spolufinancovanie v EUR	Výsledok aktivity
Dom smútku	2010	90 000	90 000	0	Výstavba objektu domu smútku na cintoríne
Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci Nemcovce	2010	146 770	6 166	140 604	Rekonštrukcia miestnych komunikácií v osade Zimná Studňa
Nemcovce - premostenie miestneho potoka	2013	62 570	2 540	60 030	Výstavba lávky cez potok
Nemcovce - rekonštrukcia kultúrneho domu a klubu mládeže	2014	43 888	685	43 203	Rekonštrukcia spojeného objektu obecného úradu a kultúrneho domu
Nemcovce – rekonštrukcia verejného priestranstva pred NS	2014	23 772	4 607	19 102	Obnova miestnych komunikácií v centre obce.

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Fotografia č.2 Pohľad na osadu Zimná studňa

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Analýza vnútorného prostredia

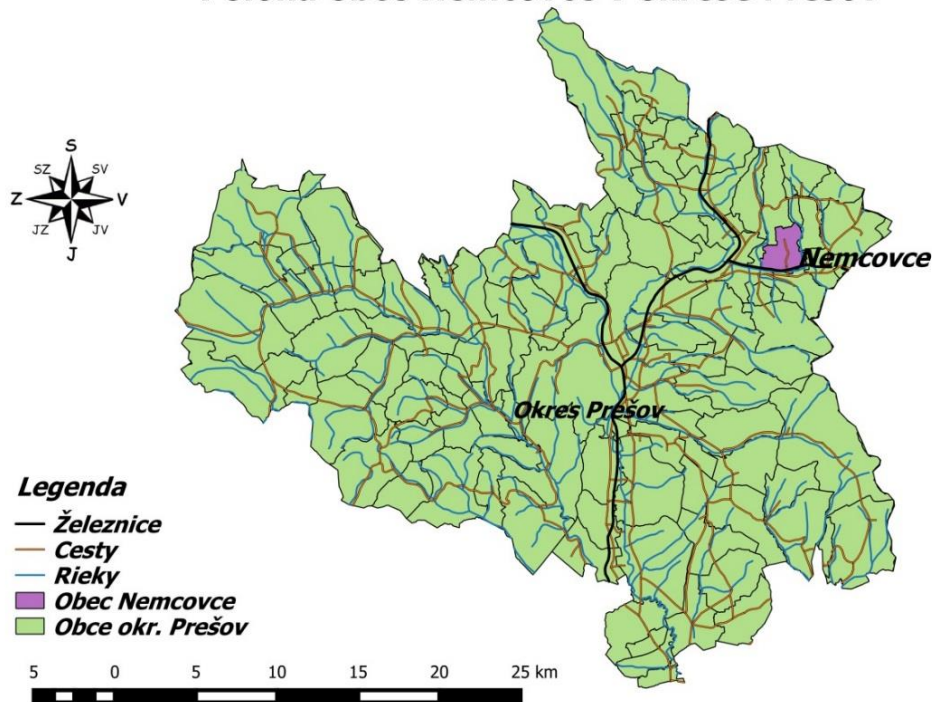
Poloha obce

Obec Nemcovce leží na východe Slovenska vo východnej časti okresu Prešov v Prešovskom samosprávnom kraji. Obec má výhodnú geografickú polohu v blízkosti Prešova, ktorú umocňuje fakt, že katastrálnym územím obce prechádza cesta číslo 18 z Prešova do Vranova nad Topľou. Obcou tiež prechádza železničná trať č.193 spájajúca obe spomínané mestá. Dokonca v budúcnosti bude ležať v blízkosti plánovanej rýchlostnej komunikácie R4. V obci v roku 2015 žilo 479 obyvateľov. Rozloha katastra obce je 573,9 ha a hustota zaľudnenia je 83,46 obyvateľov na km². Nadmorská výška stredu obce je 358 m n. m. Na východe obec susedí s obcou Lada, na severe s obcou Chmeľovec a Šarišská Trstená. Západným susedom obce Nemcovce sú obce Čel'ovce a Lipníky a južným susedom obce je obec Šarišská Poruba.

Mapa č.1: Poloha obce

Poloha obce Nemcovce v okrese Prešov

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

História obce

V období po tatárskom vpáde nastalo osídlenie Slovenska nemeckými osadníkmi. Pravdepodobne z tohto obdobia pochádza aj názov obce Nemcovce podľa národnej príslušnosti osadníkov. Už prvá písomná zmienka o obci z roku 1364 hovorí o tomto názve. Pôvodne obec tvorilo niekoľko osád a to Gerendeľ, Hydekut a Mlynica, kým sa obyvatelia neusadili na terajšom mieste. Podľa niektorých zdrojov história siaha až do obdobia Veľkomoravskej ríše, čo dokazujú početné vykopávky v katastrálnom území obce. Terajšiu obec založili na zákupnom práve začiatkom 14. storočia. Obec je doložená z roku 1364 ako Nemethfalua, neskôr ako Nemczowcze (1773), Nemcowcze (1786) a maďarsky Kapinémefalu. Obec patrila panstvu Chmeľovec. V roku 1427 mala 19 port, v roku 1787 mala 39 domov a 288 obyvateľov, v roku 1828 mala 47 domov a 354 obyvateľov. Obyvatelia boli početní želiari a zaoberali sa poľnohospodárstvom, chovom dobytky a výrobou dreveného náradia.

V 19. až 20. storočí mali v obci majetok Ghillányiovci. Za prvej ČSR boli obyvatelia roľníci a poľnohospodárski robotníci na veľkostatku. V roku 1935 až 37 pracovala v obci píla. Časť obyvateľstva sa zapojila do slovenského národného povstania. Štátny majetok bol založený v roku 1956 v osade Tal'ka a Podkrabina a Jednotné roľnícke družstvo v roku 1959. V prevádzke bol aj pieskovecový lom. Časť obyvateľstva pracovala v priemyselných podnikoch v okolitých mestách, najmä v Prešove.

Erb Obce

Erb obce Nemcovce, posúdený a odporučený Heraldickou komisiou je zapísaný v Heraldickom registri Slovenskej republiky pod signatúrou OZ – IX/2004.

Na blázone erbu je v červenom štíte zo zelenej pažiti zlatostrechá kamenná studňa so zlatým hriadeľom, strieborným lánom a vľavo so striebornou kľukou, v pravom hornom rohu zlatý obilný snop, v ľavom hornom rohu strieborný kosák so zlatou rukoväťou.

Tento erb, či už vo farebnej, čiernobielej alebo inej podobe obec môže používať najmä vo svojej obecnej pečati, a tiež rešpektujúc staré heraldické zvyklosti na označenie svojho majetku, hnutel'ného a nehnuteľného, ako aj pri všetkých na to vhodných príležitostiach.

Geológia a geomorfológia

Katastrálne územie obce Nemcovce sa z geomorfologického hľadiska nachádza v Alpsko-himalájskej sústave, podsústave Karpát, provincii Východné Karpaty, celku Beskydské predhorie a podcelku Záhradnianska brázda. Územie obce Nemcovce je členité. Najnižší bod je pri výtoky riečky Ladnianky z katastra obce a najvyšším bodom je vrch Marcilaz s nadmorskou výškou 378 m nad morom. Na geologická stavbe katastrálneho územia obce sa podieľajú prevažne vápnnité prachovce, ílovcy, pieskovce, tufity, pestré a uhoľné íly, uhlie, zlepenec, organodetritické vápence, ktoré vznikli počas neogénu. Tiež sa tu vyskytujú pieskovce, vápnnité ílovcy flyšu z vrchnej kriedy a paleogénu vnútorných Karpát. V menšej miere sú zastúpené aj pieskovce, ílovcy a zlepenec mezozoika a paleogén bradlového pásma a tiež pestré slieňovce z tohto obdobia.

Pôdy

Z geologickým podloží súvisí aj pôdny kryt katastrálneho územia obce. Vo vyšších nadmorských polohách sa vyskytujú kambizeme modálne a kultizemné nasýtené a tiež sprievodné kambizeme pseudoglejové zo zvetralín pieskovcovo - ílovcových hornín. V centrálnej časti územia sa vyskytujú pararendziny kambizemné a kambizeme rendzinové a zo zvetralín pieskovcovo-slieňovcových hornín. V najnižších polohách v okolí vodných tokov môžeme nájsť pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé, zo sprašových hĺn a svahovín. V menšej miere sú v území zastúpené aj fluvizeme kultizemné karbonátové, sprievodné fluvizeme glejové karbonátové a fluvizeme karbonátové ľahké a z karbonátových aluviálnych sedimentov. S pôdnym krytom úzko súvisí aj využitie pôd v území katastra. Rozloha obce Nemcovce je 573,90 hektára. Z tejto výmery je 522,20 hektára poľnohospodárskej pôdy čo predstavuje 91,0 % výmery a 51,70 hektára nepoľnohospodárskej pôdy čo predstavuje 9,0 % výmery katastra.

Hydrológia

Katastrálne územia obce Nemcovce je odvodňované riečkou Ladnianka. Katastrálnym územím Nemcoviec ešte pretekajú potok Trstianka vo východnej časti a Dlhý potok v západnej časti. Oba toky sa vlievajú do riečky Ladnianky, ktorá sa vlieva do Sekčova a ten do rieky Torysy. Rieka Torysa je hlavnou riekou, ktorá odvodňuje územie okresu Prešov. Torysa odvodňuje povodie veľké 1 349 km² a má dĺžku 129 km. Torysa je vrchovinovo - nížinným typom rieky. Priemerný prietok v ústí je 8,2 m³/s. Najvodnatejšími mesiacmi v území sú jún a júl, najmenej vodnatým mesiacom je mesiac február.

Klíma

Z hľadiska klimatických pomerov do územia obce Nemcovce zasahujú dve klimatické oblasti. V nižších polohách prevláda teplá oblasť s priemerným počtom 50 a viac letných dní za rok. V tejto oblasti patrí územie Nemcoviec podľa Atlasu krajiny SR do okrsku T7, ktorý je charakterizovaný ako teplý, mierne vlhký s chladnou zimou s priemernou januárovou teplotou vzduchu okolo -3 °C. Vo vyšších polohách katastrálne územie spadá do mierne teplej klimatickej oblasti s priemerom menej ako 50 letných dní za rok a priemernou júlovou teplotou 16 °C. V tejto klimatickej oblasti do územia zasahuje okrsk M3, ktorý je charakterizovaný ako mierne teplý, mierne vlhký pahorkatinový až vrchovinový. Najteplejším mesiacom podľa dlhodobého priemeru je mesiac júl. Zima vrcholí v januári, zriedkavejšie vo februári a výnimočne v decembri. Priemerná ročná teplota sa v mierne teplej oblasti pohybuje od 4° C do 8° C. V priemere je ročný počet letných dní okolo 50 a tento počet s nadmorskou výškou rýchlo klesá. Množstvo zrážok v území je okolo 600 až 700 mm ročne, pričom ich množstvo s nadmorskou výškou rastie až na viac ako 900 mm. V priemere najbohatším mesiacom na zrážky je júl, za ním nasleduje jún a august. Najchudobnejším mesiacom na zrážky je december.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Územie okresu Prešov a teda územie katastra podľa fyto geografického členenia Slovenska patrí do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*), obvodu východobeskydskej flóry (*Beskidicum orientale*), fyto geografického okresu Východné Beskydy. Z hľadiska fyto geografického - vegetačného členenia patrí územie do dubovej zóny, horskej podzóny, flyšovej oblasti, podoblasti Šarišská vrchovina, kryštálicko-druho hornej oblasti, podoblasti Čierna hora a do sopečnej oblasti, podoblasti Slanské vrchy a severný podokres.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú iba malé plochy lesa, prevažnú väčšinu plochy katastra je pokrytá nelesnou vegetáciou a ornou pôdou. Nelesná drevinová vegetácia v okrese Prešov zahrňuje niekoľko skupín vegetácie. Nepravidelné a pozvoľné prechody porastov z lesa do otvorenej krajiny tvoria prirodzené zoskupenia krovín a mladých stromov pozdĺž lesných okrajov. Krovinné spoločenstvá sa viažu na poľné medze, poľné cesty, terasy, pasienky, okraje lúk, ale i opustené neobrábané plochy. Sú to najmä porasty trnkových kriačín (*Ligustro-Prunetum*), trnkových lieštin (*Pruno-Coryletum*) a teplomilných kriačín (*Crataego-Prunetum*). V krovitých spoločenstvách sú zastúpené hlavne trnka slivková (*Prunus spinosa*), javor poľný (*Acer campestre*), breza ovisnutá (*Betula pendula*), ruža šípová (*Rosa canina*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), svíb krvavý (*Cornus sanguinea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), baza čierna (*Sambucus nigra*), ostružina černicová (*Rubus fruticosus*) a i. Na niektorých miestach sa vyskytujú i porasty borievky obyčajnej (*Juniperus communis*) a vzácne aj porasty s čerešňou krovitou (*Prunus fruticosa*).

Územie okresu Prešov, mimo vymedzených vyhlásených chránených území v rôznej kategórii a stupni ochrany, spadá do priestoru, v ktorom sa stretajú svojimi okrajmi tri rôzne zoogeografické provincie. Druhovú skladbu živočíchov územia okresu Prešov môžeme všeobecne označiť ako ubiquistickú s typickými zástupcami ako je myš domová (*Mus musculus*), potkan obyčajný (*Rattus norvegicus*), hranostaj obyčajný (*Mustella erminea*) a ako spoločenstvo listnatých lesov so zástupcami druhov tchor obyčajný (*Putorius putorius*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*) a pľch obyčajný (*Glis glis*). Z hľadiska chrobákov je pre okres charakteristické spoločenstvo listnatých lesov, v ktorom vystupujú ako charakteristickí zástupcovia bystruška kožovitá (*Carabus coriaceus*), svietivka svätojánska (*Lampyrus noctiluca*), pestroš mravcový (*Thanasimus formicarius*), svižník hôrny (*Cicindela silvicola*), krasoň lesklý (*Anthaxia nitidula*) a drvinár hnedý (*Hylecoetus demestoides*).

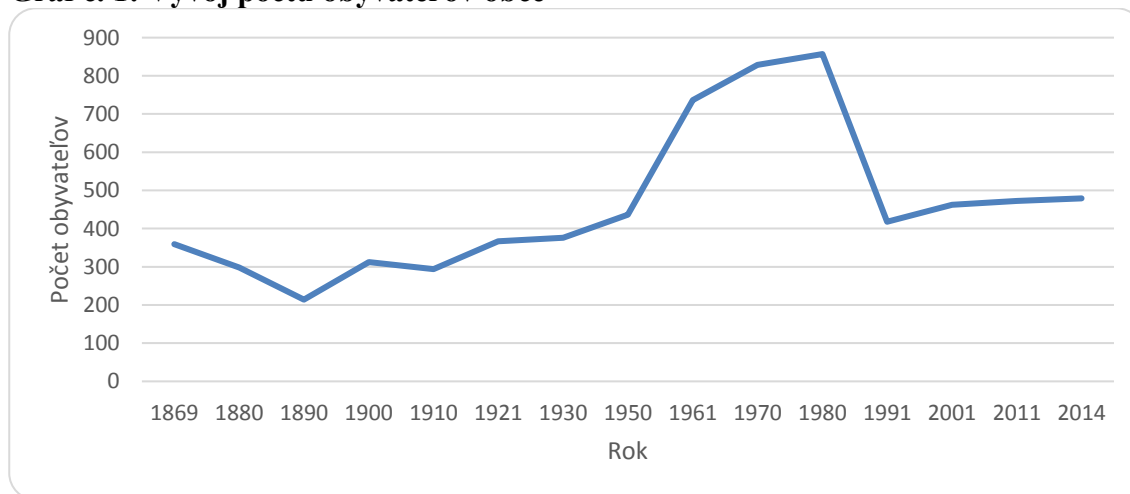
V pomerne jednotvárnom prostredí krajiny vystupuje priestor južných, presvetlených, teplých svahov vulkanitov a priľahlých tvrdošov bradlového pásma a flyša severne od mesta ako izolovaný ostrov suchomilných a teplomilných spoločenstiev hmyzu. Svedčí o tom výskyt a prítomnosť druhov ako napr. koník modrokrídly (*Oedipoda coerulescens*), svrček poľný (*Gryllus campestris*), bzdocha pásavá (*Graphosoma lineatum*), chrústik letný (*Amphimallon solstitialis*), drevár fialový (*Xylocopa violacea*), lišaj mliečnikový (*Celerio euphorbiae*) či modlivka zelená (*Manthis religiosa*).

Bežným druhom v lesoch okolia Nemcoviec je veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*) a zajac poľný (*Lepus europaeus*). Predátormi v lesných a nelesných ekosystémoch sú kuna lesná (*Martes martes*), kuna skalná (*Martes foina*), tchor obyčajný (*Putorius putorius*) a lasica myšožravá (*Mustela nivalis*). Väčšími predátormi v území sú líška obyčajná (*Vulpes vulpes*) a vzácnejšie jazvec obyčajný (*Meles meles*). Poľovnícky zaujímavé druhy žijúce v území sú jeleň obyčajný (*Cervus elaphus*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*) a sviňa divá (*Sus scrofa*).

Obyvateľstvo obce

Od roku 1869 sa počet obyvateľov obce zvýšil o 120. V roku 1869 žilo v Nemcovciach 359 obyvateľov a 31.12.2014 to už bolo 479 obyvateľov. Počet obyvateľov obce po prvej svetovej vojne stúpa a tempo rastu sa výrazne zvýšilo po druhej svetovej vojne. Najvyšší počet obyvateľov mali Nemcovce v roku 1980. Nárast počtu obyvateľov obce v 60-tych až 80-tych rokoch je však spôsobený pričlenením obce Lipníky a jej súčasťou k obci Nemcovce. To navýšilo počet obyvateľov a domov, ale samozrejme, iba štatisticky. Po osamostatnení sa Lipníkov v roku 1990 sa počet obyvateľov Nemcoviec vracia na pôvodné hodnoty okolo 400 obyvateľov. Medzi rokmi 2001 až 2014 obec zaznamenala nárast počtu obyvateľov o 17 osôb.

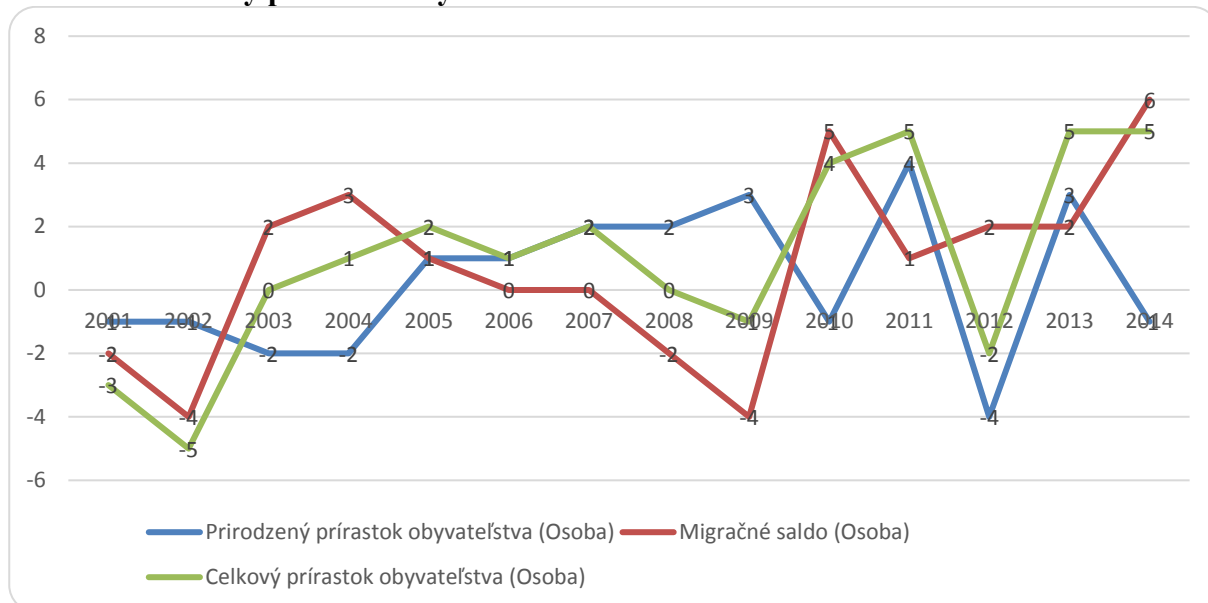
Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov obce

Zdroj: Štatistický úrad, 2015

Pri analýze vývoja počtu obyvateľov v obci sme sa ďalej zamerali na obdobie posledných 14 rokov, za ktoré sú dostupné detailnejšie údaje.

Celkový prírastok/úbytok počtu obyvateľov obce počas obdobia posledných 14 rokov je pozitívny, pretože v tomto období sa počet obyvateľov zvýšil o 17 osôb. Pri detailnejšom pohľade badáme, že obec zaznamenáva úbytok počtu obyvateľov v rokoch 2001 a 2002 a potom opäť v roku 2009 a 2012. Pozitívom je že obec v posledných dvoch rokoch zaznamenáva nárast počtu obyvateľov.

Graf č. 2: Celkový prírastok obyvateľov obce

Zdroj: Štatistický úrad, 2015

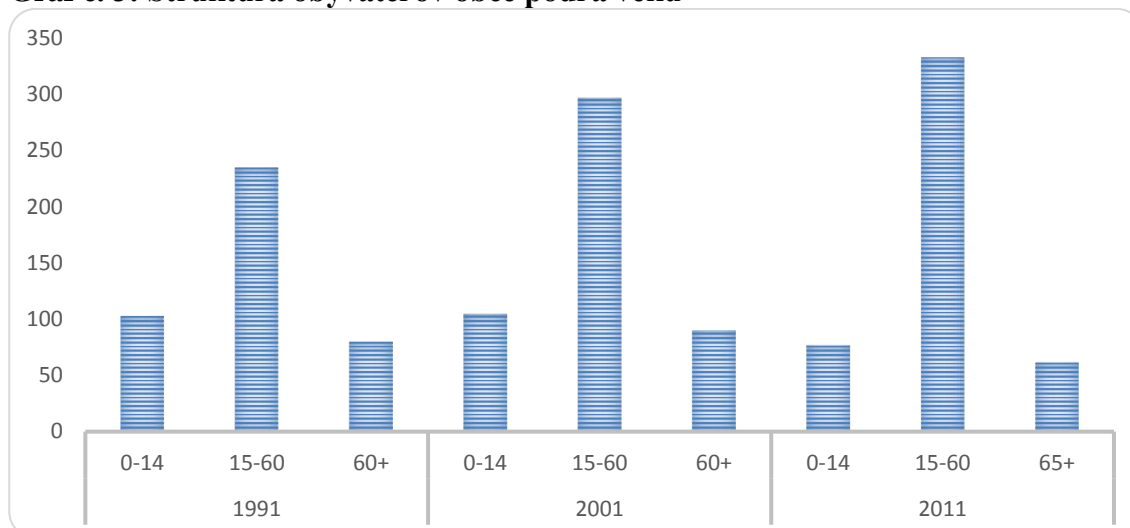
Najvýraznejší nárast počtu obyvateľov zaznamenáva obec v rokoch 2011, 2013 a 2014. Priebeh celkového prírastku obyvateľov je kolísavý, ale z dlhodobého hľadiska ho hodnotíme pozitívne. Z čiastkových analýz vývoja počtu obyvateľov obce je zrejme, že za tento pozitívny trend vývoja počtu obyvateľov v posledných rokoch je zodpovedný rovnakým dielom prirodzený pohyb obyvateľov vo forme prirodzeného prírastku, a tiež pozitívne migračné saldo od r. 2010.

Štruktúra obyvateľstva obce

Štruktúru obyvateľstva a vývoj štruktúry obyvateľstva sme hodnotili ako porovnanie štruktúry obyvateľov obce podľa sčítaní obyvateľstva v rokoch 1991, 2001 a 2011. Podľa sčítania z roku 1991 žilo v obci Nemcovce spolu 418 obyvateľov z ktorých bolo 217 mužov a 201 žien. Z hľadiska veku žilo v tomto roku v obci 103 obyvateľov mladších ako 15 rokov, 235 obyvateľov v produktívnom veku a 80 obyvateľov starších ako 60 rokov. V obci v roku 1991 prevažovala predproduktívna zložka obyvateľstva nad poproduktívnu, čo je veľmi pozitívne.

Podľa sčítania z roku 2001 žilo v obci Nemcovce 462 obyvateľov. Z tohto počtu bolo 244 mužov a 218 žien. Z hľadiska vekového zloženia žilo v roku 2001 v obci 105 obyvateľov mladších ako 15 rokov, 267 obyvateľov v produktívnom veku a 90 obyvateľov starších ako 60 rokov. Aj v tomto roku prevažovala predproduktívna zložka obyvateľstva. V roku 2011 v čase sčítania (máj 2011) žilo v obci spolu 472 obyvateľov, z ktorých bolo 252 mužov a 220 žien. Z hľadiska vekového zloženia žilo v roku 2011 v obci 77 obyvateľov mladších ako 15 rokov, 333 obyvateľov v produktívnom veku a 62 obyvateľov starších ako 65 rokov.

Z tejto stručnej analýzy a porovnania výsledkov troch sčítaní obyvateľov domov a bytov je zrejme, že v obci dlhodobo prevažuje predproduktívna zložka obyvateľstva, čo sa považuje za veľmi pozitívny fakt. Navyše sa zvyšuje podiel produktívnej zložky obyvateľstva, celkový počet obyvateľov obce rastie a preto vývoj počtu a vývoj štruktúry obyvateľov obce Nemcovce hodnotíme pozitívne.

Graf č. 3: Štruktúra obyvateľov obce podľa veku

Zdroj: Štatistický úrad, 2015

Národnostná štruktúra obyvateľstva v obci nie je veľmi pestrá. Podľa údajov zo sčítania domov a bytov v roku 2011, žije v obci 98,2 % obyvateľov hlásiacich sa k slovenskej národnosti a 0,6 % obyvateľov hlásiacich sa k rómskej národnosti. Zostatok 1,1 % obyvateľstva obce neuviedol žiadnu národnosť. Z hľadiska vierovyznania v obci prevažujú rímsko-katolíci s 56,9 % zastúpením, ďalej sú v obci zastúpení evanjelici augsburského vyznania s 35,7 % zastúpením a nakoniec grécko-katolíci s podielom 1,1 %. Iba 2,5 % obyvateľov obce je bez vierovyznania a 3,1 % obyvateľov má nezistené vierovyznanie. V obci sú zastúpené aj iné vierovyznania, ale v miere nižšej ako 1 %.

Veľmi dôležitou je aj štruktúra obyvateľov obce podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania, ktorú hodnotíme na základe výsledkov posledného sčítania z roku 2011. Z tohto aspektu v obci prevládajú obyvatelia so základným a stredným odborným vzdelaním. Vysoký je aj podiel obyvateľov so stredným úplným a stredným odborným vzdelaním s maturitou.

Tabuľka č. 5: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Vzdelanie	Počet obyvateľov	Podiel
základné	75	16.74
učňovské (bez maturity)	82	18.30
stredné odborné (bez maturity)	48	10.71
úplne stredné učňovské (s maturitou)	20	4.46
úplne stredné odborné (s maturitou)	78	17.41
úplne stredné všeobecné	18	4.02
vyššie odborné vzdelanie	3	0.67
vysokoškolské bakalárske	20	4.46
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	27	6.03
vysokoškolské doktorandské	2	0.45
bez školského vzdelania	75	16.74

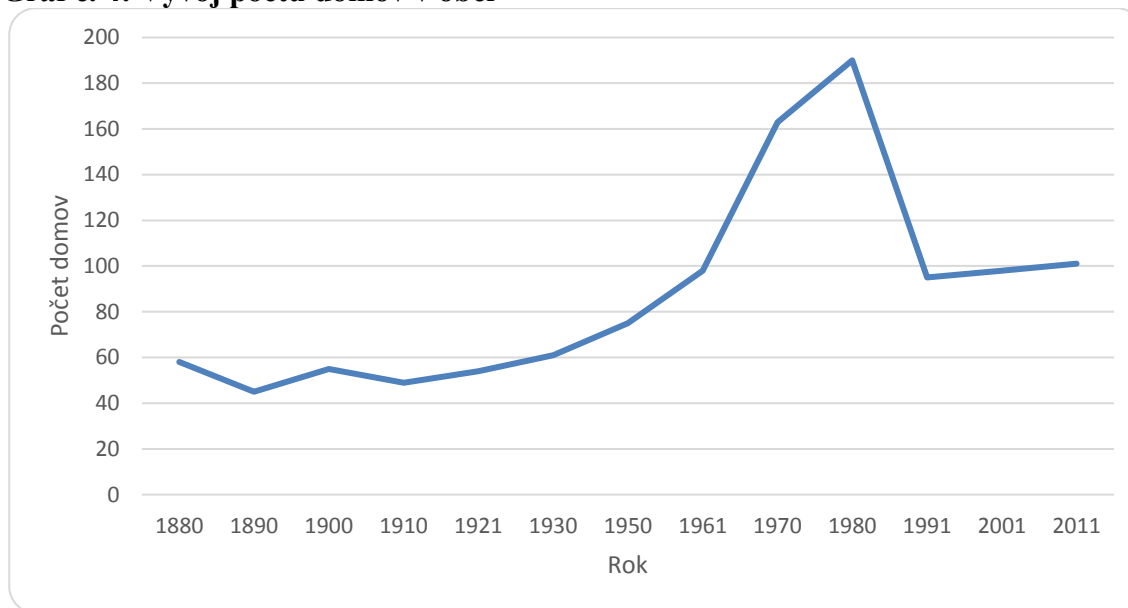
Zdroj: Štatistický úrad, 2015

Bytový fond

S analýzou obyvateľstva obce úzko súvisí aj analýza bytového fondu. Pri tejto analýze budeme vychádzať z rovnakých zdrojov ako pri analýze obyvateľstva obce, teda z Retrospektívneho lexikónu obcí a údajov so sčítaní obyvateľov, pričom sa jedná o domy trvale obývané. Na grafe znázorňujúcom vývoj počtu domov je viditeľné prepojenie vývoja počtu domov s vývojom počtu obyvateľov obce. Samozrejme aj v tomto ukazovateli vývoj značne skresľuje pripojenie osady Lipníky k obci. Najvyšší počet domov zaznamenávame formálne v Nemcovciach v roku 1980. Podobne ako pri počte obyvateľov aj tu je zaznamenaný výrazný prepád počtu domov po osamostatnení sa spomínanej obce. Pre zhodnotenie stavu obce je však dôležité poukázať na pozitívne zvyšovanie počtu domov v poslednom období od roku 1991. Nárast je mierny, ale trend je pozitívny a dokladuje atraktivitu územia obce pre nových obyvateľov.

Graf č. 4: Vývoj počtu domov v obci

Zdroj: Štatistický úrad, 2015

V obci bolo v roku 2011 spolu 106 domov. Z tohto počtu bolo 101 rodinných domov, jeden dom bol zaradený do kategórie „ostatný“ a šesť domov malo nezistený status. Z hľadiska obývanosti bolo 91 domov obývaných a 15 neobývaných. Drvivá väčšina domov v obci bola vo vlastníctve fyzických osôb. Najvýraznejšiu výstavbu nových domov zaznamenala obec v rokoch 1971 až 1980, kedy v obci pribudlo spolu 26 domov. Tiež medzi rokmi 1961 až 1970 pribudlo v obci 23 nových domov. Po roku 1990 už v obci pribudlo spolu iba 9 nových domov pričom iba jeden nový dom bol postavený po roku 2010. Tieto údaje čiastočne skresľuje vysoký počet domov s nezisteným obdobím výstavby, ktorých je v obci 15. Tiež nevyhovujúci je stav rekonštrukcie bytového fondu, keď v roku 2011 bolo až 46 domov v obci bez rekonštrukcie, ale tento ukazovateľ sa v posledných 5 rokoch zlepšuje. Spolu 67 domov obce je pripojených na verejný vodovod, 25 domov má vlastný vodný zdroj. Spolu 76 domov ako typ kanalizačného systému uvádza septik, 4 domy majú domácu čističku odpadových vôd a 10 domov je bez kanalizačného systému. Ako typ kúrenia v obci prevláda ústredné kúrenie lokálne, ktorým disponuje väčšina domov, v menšej miere sa ešte používa aj samostatné vykurovacie teleso a etážové kúrenie. Ako zdroj paliva sa v obci používa väčšinou plyn, v menšej miere pevné palivo.

Vývoj bytového fondu obce, ale aj jeho priestorové rozmiestnenie môžeme sledovať aj na základe porovnania historických máp obce a leteckých fotografií z rokov 1950 a 2010. Na základe ich porovnania si môžeme urobiť aj obraz o vývoji kultúrnej krajiny v katastri obce a nemôžeme si nevšimnúť aj nárast počtu domov v intraviláne obce.

Mapa č. 2: Obec Nemcovce v roku 1772

Zdroj: www.mapire.eu, 2015

Mapa č. 3: Obec Nemcovce v roku 1869

Zdroj: www.mapire.eu, 2015

Fotografia č. 3: Obec Nemcovce v roku 1950

Zdroj: <http://mapy.tuzvo.sk/HOFM/>, 2015

Fotografia č. 4: Obec Nemcovce v roku 1950

Zdroj: <http://mapy.tuzvo.sk/HOFM/>, 2015

Stav obyvateľstva v obci a tiež stav bytového fondu obce môžeme hodnotiť pozitívne. Z analýzy údajov v sledovanom období môžeme povedať, že tak počet obyvateľov ako aj počet bytových jednotiek v obci zaznamenáva mierny nárast.

Trh práce

Práca je jedným zo základných predpokladov rozvoja obce a s trhom práce súvisia takmer všetky uvedené výkyvy vo vývoji počtu obyvateľov aj počtu domov v obci. Obyvatelia obce sa okrem možností zamestnať priamo v obci tiež môžu zamestnať v blízkych mestách Prešov či Hanušovce nad Topľou. Niekoľko pracovných príležitostí je aj v okolitých obciach. V obci je podobne ako na celom území Slovenska veľkým problémom nezamestnanosť. Na grafe č.5 uvádzame priebeh počtu uchádzačov o zamestnanie v obci Nemcovce od roku 1996 do roku 2014.

Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie sa približuje vývoju nezamestnanosti na Slovensku. Od roku 1996 nezamestnanosť stúpa až do roku 2005. V predkrízovom období nezamestnanosť začala klesať ale po roku 2008 opäť stúpa. Najvyšší počet uchádzačov o zamestnanie evidujeme v obci v roku 2005, kedy žilo v obci Nemcovce 52 ľudí bez práce, čo bol najvyšší počet uchádzačov o zamestnanie počas sledovaného obdobia. Veľmi vysoké počty uchádzačov o zamestnanie evidujeme v obci aj v rokoch 2002 – 48 uchádzačov a 2012 – 51 uchádzačov. V roku 2013 počet uchádzačov klesol na 37. V roku 2014 bolo v obci 38 uchádzačov o zamestnanie. Aj napriek miernemu nárastu v poslednom roku je potrebné povedať že trend je pozitívny a pozitívne je aj znižovanie podielu žien na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie.

Graf č. 5: Počet uchádzačov o zamestnanie z obce Nemcovce

Zdroj: Štatistický úrad, 2015

S trhom práce úzko súvisí aj ekonomická aktivita obyvateľov obce. Na základe údajov zo sčítania v roku 2011 boli ekonomické aktivity obyvateľov obce Nemcovce rovnomerne rozdelené. Najvýraznejší podiel majú pracujúci okrem dôchodcov, dôchodcovia a študenti, čo zodpovedá štruktúre obyvateľstva obce podľa veku. Vysoký je však podiel nezamestnaných osôb.

Školstvo, kultúra, cirkev, šport, oddych a sociálna starostlivosť

V obci sa nachádza obecný úrad, ktorého súčasťou je kultúrny dom, rímskokatolícky kostol sv. Cyrila a Metoda, evanjelický a. v. farský úrad vrátane kostola a športový areál s futbalovým ihriskom. V obci takisto funguje základná školská infraštruktúra. Nachádzajú sa tu tieto školské zariadenia.

- Základná škola, Nemcovce 62, Nemcovce,
- Materská škola, Nemcovce 39, Nemcovce.

Základná škola pre 1. až 4. ročník má 1 triedu. Vyučovanie zabezpečujú 3 pedagogickí a 1 nepedagogický zamestnanec. V škole sa vzdeláva 14 žiakov. Druhý stupeň základnej školy následne žiaci absolvujú v susednej obci Kapušany, prípadne v krajskom meste Prešov. Materská škola je jednotriedna s celodennou prevádzkou a má v súčasnosti 19 žiakov. Vyučovanie zabezpečujú 2 pedagogickí a 3 nepedagogickí zamestnanci.

V obci pôsobia dve cirkvi a to evanjelická cirkev augsburského vyznania a rímskokatolícka cirkev. Evanjelici majú v obci postavený kostol spojený s farským úradom. Naopak rímskokatolíci patria pod farnosť Kapušany a v obci majú postavený kostol sv. Cyrila a Metoda. Obidva kostoly boli pozoruhodne vybudované v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. V obci sa doposiaľ neposkytujú žiadne sociálne služby.

Fotografia č. 5: Evanjelický kostol spojený farským úradom

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

V obci fungujú nasledovné spoločenské organizácie a združenia:

- Telovýchovná jednota TJ Nemcovce,
- Ľudová skupina Nemcovianka,
- Slovenský zväz chovateľov,
- Dobrovoľný hasičský zbor

Fotografia č. 6: Dom smútku v pozadí s rímskokatolíckym kostolom

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Priemysel, obchod a služby

V obci funguje viacero prevádzok a podnikov zaoberajúcich sa drobnou výrobou a službami. Všetky prevádzky sú mikropodniky do 10 zamestnancov. Tieto podniky sa zaoberajú produkciou piesku, výrobou nábytku, poskytujú služby autoservisu a IT službami. Ďalej sa v obci nachádza krajčírskadielňa a tlačiareň. Okrem toho je v obci predajňa potravín.

Technická infraštruktúra

Energetika

Obec je plne elektrifikovaná. Nové ulice sú taktiež kompletne pripájané na existujúcu rozvodnú sieť. Obec je zásobovaná elektrickou energiou z elektrickej stanice 110/22 kV Prešov I. alebo Prešov II. Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá, upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárneho vedenia ako aj sadových osvetľovacích stĺpoch s káblovým rozvodom. Ovládací systém verejného osvetlenia je automatický s časovým spínaním.

Telekomunikácie

V súčasnosti je obec napojená na digitálnu telefónnu ústredňu. Obec je súčasťou regionálneho technického centra Východ. Telefónni účastníci obce sú napojení na digitálnu telefónnu ústredňu. Pokrytie mobilných operátorov je v celej obci. Občania majú možnosť pripojenia na internet prostredníctvom telefónnej linky a WiFi pripojenie ponúkajú viaceré firmy.

Zásobovanie plynom

Obec je plynofikovaná. Dodávka plynu je zabezpečovaná z jestvujúceho VTL plynovodu z regulačnej stanice plynu umiestnenej pri hlavnej ceste v severnej časti obce. Miestna sieť je vytvorená kombináciou STL a NTL plynovodov.

Vodné hospodárstvo

V obci je vybudovaný samostatný vodovod na pitnú vodu, ktorý spravuje Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. Potreba vody pre obyvateľstvo je zabezpečená zO skupinového vodovodu Šarišská Poruba. Dĺžka rozvodnej siete v obci je cca 3 km.

Kanalizácia

Celková kanalizácia a ČOV pre obec nie je vybudovaná. Jednotlivé nehnuteľnosti sú odkanalizované do suchých záchodov a domových žump, ktoré nie sú dokonale izolované, takže dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia. V obci je potreba vybudovať splaškovú kanalizačnú sieť s odvedením splaškových vôd do ČOV pod obcou.

Dopravná infraštruktúra

Najvýznamnejšou cestnou komunikáciou prechádzajúcou popri katastrálnom území obce je štátna cesta I/68 Prešov – Vranov nad Topľou. Z tejto cesty vedie do obce cesta tretej triedy číslo 3436, ktorá sa spája obec s cestou I. triedy. Cesta tretej triedy vedie až do osady Zimná Studňa, kde sa končí. Autobusovú prepravu osôb zabezpečuje SAD Prešov, pričom v obci Nemcovce sú dve zastávky autobusov a v osade Zimná Studňa je jedna zastávka. Obec Nemcovce tiež disponuje zastávkou vlakovej dopravy, nakoľko katastrom obce prechádza železničná trať z Prešova do Vranova nad Topľou a následne do Humenného.

Cestovný ruch

Územie obce ponúka možnosti rozvoja cestovného ruchu najmä v oblasti pešej turistiky a cykloturistiky. Momentálne však nie je v obci ani v okolí vybudovaná žiadna turistická infraštruktúra.

Analýza silných a slabých stránok územia

Obec Nemcovce má vysoký vnútorný potenciál rozvoja svojho územia. Obec má výhodnú geografickú polohu v blízkosti krajského mesta Prešov. Okolité vidiecka krajina poskytuje potenciál pre ďalší rozvoj poľnohospodárskej prvovýroby a obec má potenciál aj pre industrializáciu územia pre menšie i väčšie výrobné prevádzky.

Za silné stránky obce považujeme predovšetkým:

- pozitívna veková štruktúra obyvateľstva obce s potenciálom ďalšieho rastu počtu obyvateľstva v obci, rastúci počet obyvateľov, domov a rozvíjajúca sa IBV,
- výhodná poloha obce v blízkosti krajského mesta Prešov v línii významnej rozvojovej osi,
- jestvujúca základná technická infraštruktúra v obci, ktorú sa čiastočne darí modernizovať,
- kvalitné životné prostredie obce s vidieckym charakterom,
- jestvujúce podnikateľské prevádzky v obci,
- existencia fungujúcej ZŠ a MŠ,
- aktívni a angažovaní obyvatelia obce, ktorí sa zapájajú do svojpomocných projektov v obci a aktívne sa zapájajú do činností viacerých združení a spolkov,
- aktívna činnosť cirkví, vrátane existencie základnej cirkevnej infraštruktúry,
- skúsenosti obce s manažmentom projektov.

Za slabé stránky obce považujeme predovšetkým:

- nedostatok pracovných príležitostí v obci a vysoká nezamestnanosť,
- vysoký podiel občanov čeliacich chudobe a sociálnemu vylúčeniu,
- nevyhovujúca technická infraštruktúra v obci a potreba jej dobudovania,
- nedobudovaná protipovodňová ochrana obce,
- nízka kapacita materskej školy a potreba jej rozšírenia,

- chýbajúca infraštruktúra pre trávenie voľného času v obci a nedobudované športoviská,
- neusporiadanosť viacerých vlastníckych vzťahov k pozemkom brániaca potenciálnym možnostiam rozvoja obce,
- nízke zabezpečenie obce pred povodňami a časté povodne.

Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie je podmienené predovšetkým prenosom smerníc a nariadení z úrovne Európskej únie do legislatívy a exekutívy Slovenskej republiky následne do riadiacich úrovní na regionálnej a miestnej úrovni. Významne je tiež ovplyvnené aktivitou národných inštitúcií a regionálnej samosprávy.

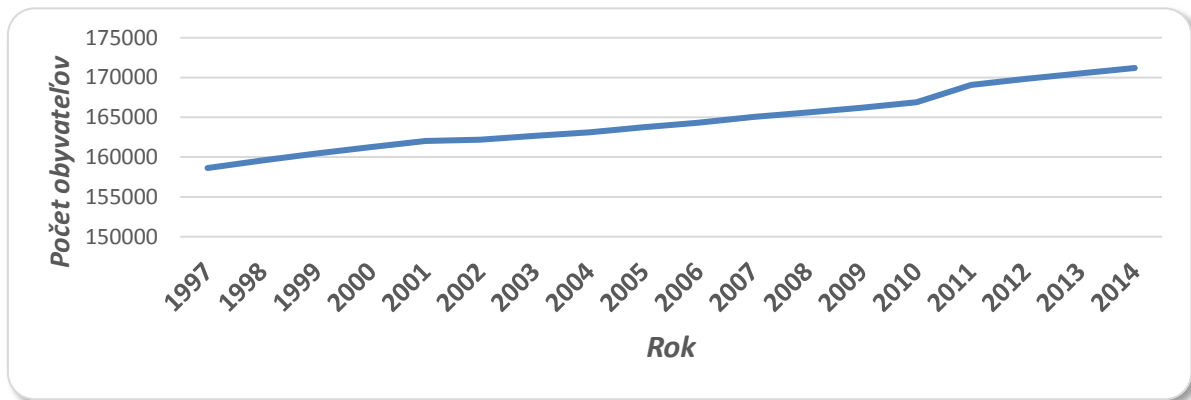
Základná charakteristika okresu

Obec Nemcovce je jednou zo 91 obcí okresu Prešov. Okres sa nachádza v južnej časti Prešovského samosprávneho kraja. Jeho rozloha je 934 km² a v roku 2014 v ňom žilo približne 171 200 obyvateľov. Priemerná hustota zaľudnenia je 183 obyvateľov na km² a správnym sídlom okresu je mesto Prešov. Z hľadiska rozlohy aj počtu obyvateľov môžeme povedať, že obec Nemcovce patrí medzi menšie obce okresu.

Obyvateľstvo okresu

Pri porovnávaní takých rozdielnych celkov akými sú obec a okres sme sa zamerali na analýzu vývoja jednotlivých ukazovateľov. Z hľadiska počtu obyvateľov je zrejmé, že počet obyvateľov okresu Prešov rastie počas celého sledovaného obdobia rokov 2001 až 2014. Za nárast počtu obyvateľov okresu je zodpovedný prevažne prirodzený prírastok obyvateľstva, ktorý je silnejší ako migračné saldo, ktoré je bohužiaľ počas celého sledovaného obdobia negatívne. V tomto ukazovateli sa obec Nemcovce nelíši od okresu Prešov, nakoľko v obci je tiež zaznamenávaný nárast počtu obyvateľov.

Graf č. 6: Vývoj počtu obyvateľov v okrese Prešov

Zdroj: Štatistický úrad, 2015

Tabuľka č. 6: Migračné saldo okresu Prešov

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pristahovaní	933	831	907	818	814	891	922	862	922	848	908	893	830	720	894	908	977	980	1060
Vystahovaní	872	763	738	823	762	768	968	914	945	919	928	900	872	908	920	934	875	871	1164
Saldo	61	68	169	-5	52	123	-46	-52	-23	-71	-20	-7	-42	-188	-26	-26	102	109	-104

Zdroj: Štatistický úrad, 2015

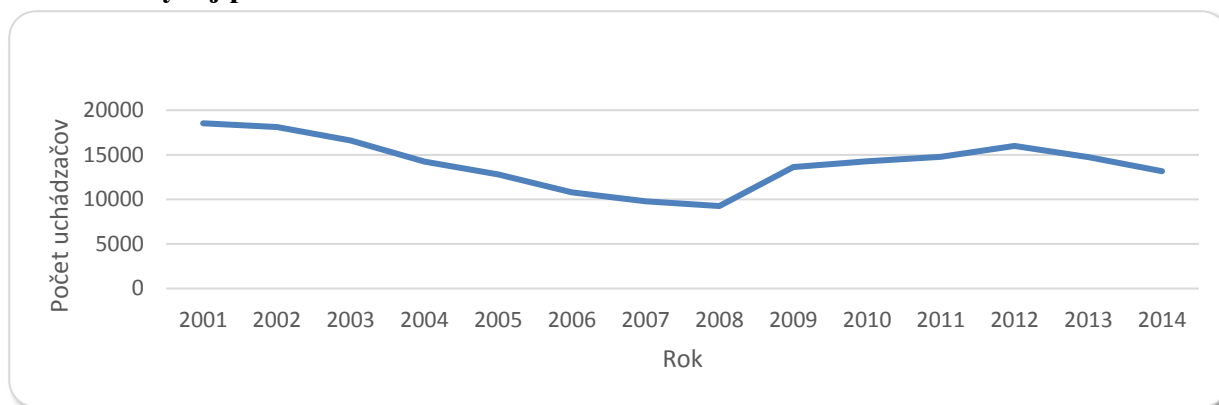
Od roku 1996 do roku 2014 získal okres Prešov migráciou 74 obyvateľov. To je v lokálnych pomeroch dôkaz toho, že okres môžeme považovať za jedno „z centier“ kraja. Tiež významnú úlohu zohráva mesto Prešov. V okrese zaznamenávaný kontinuálny nárast počtu obyvateľov. Tento fakt iba dopĺňa skutočnosť, že prirodzený prírastok je v okrese silný. Porovnanie zistených údajov o okrese a obci nám však ukazuje, že obec sa teší prílevu nových obyvateľov a je teda považovaná za dobré miesto pre život, čo je veľmi pozitívne.

Trh práce

Dôležitým ukazovateľom trhu práce je miera evidovanej nezamestnanosti. Jej „zdravá“ hodnota sa pohybuje na úrovni okolo 4 až 6 %. Takáto hodnota zodpovedá normálnym pohybom pracovnej sily na trhu práce. Nezamestnanosť klesala od roku 2001 na celom Slovensku. V roku 2009 zaznamenávame jej nárast ako dôsledok hospodárskej krízy. Až v roku 2013 je zaznamenaný mierny pokles nezamestnanosti. Z krajov majú aktuálne najvyššiu priemernú mieru nezamestnanosti Banskobystrický, Košický, a žiaľ, aj Prešovský kraj.

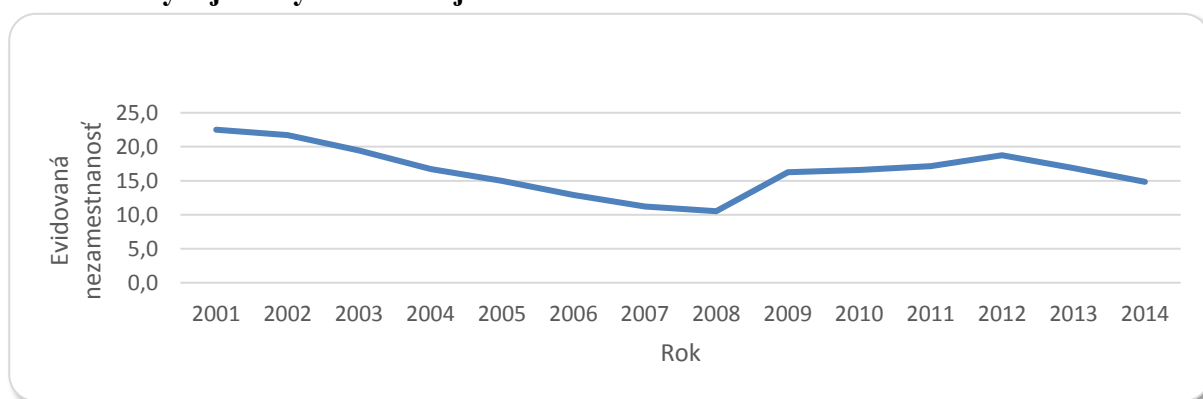
Vývoj uchádzačov o zamestnanie v okrese Prešov medzi rokmi 2001 až 2014 znázorňujeme na grafe. Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v okrese Prešov je podobný ako vývoj počtu uchádzačov v obci Nemcovce.

Graf č. 7: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v okrese Prešov

Zdroj: Štatistický úrad, 2015

Graf č. 8: Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Prešov

Zdroj: Štatistický úrad, 2015

Evidovaná nezamestnanosť v okrese Prešov má tiež podobný priebeh ako je to pri evidovanej nezamestnanosti na Slovensku. Tieto skutočnosti potvrdzujú prepojenie úrovne obce a okresu

s ekonomikou celého Slovenska. Vývoj rastu zamestnanosti hodnotíme za obdobie rokov 2001 až 2013 na základe indexu zamestnanosti, ktorý udáva nárast alebo pokles oproti minulému roku. Jediným krajom, ktorého priemerný rast indexu nedosiahol ani 100 %, teda zaznamenal pokles, bol Banskobystrický kraj. Najpomalšie rástla zamestnanosť v Trenčianskom, Prešovskom a Košickom kraji. Priemer indexu zamestnanosti týchto krajov za uvedené obdobie nepresiahol hodnotu 100,35 čo znamená že zamestnanosť rástla veľmi pomaly. Situácia v zamestnanosti v okrese Prešov je veľmi podobná ako situácia v Prešovskom samosprávnom kraji. Rast zamestnanosti tu teda pokračuje iba veľmi pomaly. Tiež rast zamestnanosti v obciach okresu je veľmi pomalý.

Priemerná nominálna mesačná mzda

Najnižšia priemerná mesačná nominálna mzda je dlhodobo v Prešovskom kraji, ako v jedinom kraji dosahuje hodnotu vyššiu ako 600 eur iba v posledných rokoch. Hodnota priemernej nominálnej mesačnej mzdy v prešovskom kraji za rok 2013 bola iba 636 eur. Oproti Bratislavskému kraju je takmer o polovicu nižšia a v roku 2013 dosahuje iba 77 % celoslovenského priemeru. Vývoj rastu miezd dobre ilustruje index rastu. Je to ukazovateľ, ktorý udáva nárast mzdy oproti minulému roku. Jeho priemer za obdobie rokov 2001 až 2013 je najvyšší v Trenčianskom kraji a najnižší v Košickom kraji. Prešovský kraj má druhú najnižšiu mieru rastu miezd. Okres Prešov a všetky jeho obce sa nachádzajú v území, ktoré dlhodobo štatisticky vykazuje jednu z najnižších hodnôt priemernej nominálnej mesačnej mzdy. Navyše rast mzdy je veľmi pomalý. Aj napriek týmto nepriaznivým skutočnostiam by bolo možné túto situáciu využiť a na základe nízkej priemernej mzdy prilákať do regiónu investorov. Avšak pri analýze priamych zahraničných investícií ukážeme, že ani nízke mzdy nemusia prilákať investorov, rozhodne je potrebné sa o to pokúsiť.

Priame zahraničné investície

Priama zahraničná investícia predstavuje medzinárodnú investíciu, teda zámer subjektu jednej ekonomiky získať trvalý podiel v podniku so sídlom v inej ekonomike. Rozdelenie priamych zahraničných investícií je na Slovensku krajne nerovnomerné. Počas deviatich rokov (2003 – 2011) bolo 64,87 % všetkých priamych zahraničných investícií smerujúcich na Slovensko alokovaných do Bratislavského kraja a ďalších viac ako 18 % na územie západného Slovenska. Iba 8,88 % z celkového podielu priamych zahraničných investícií prišlo na východné Slovensko. Na úrovni krajov obstál najhoršie Prešovský, kde za deväť rokov bolo sústredených iba 1,07 % priamych zahraničných investícií smerujúcich na Slovensko. Tieto výrazné rozdiely sú spôsobené viacerými faktormi. Prešovský kraj, aj napriek najnižšej priemernej mzde, nedokázal prilákať žiadnu väčšiu zahraničnú investíciu. Dôležitú úlohu pri alokácii priamych zahraničných investícií zohrávajú aj vládne stimuly, ktoré dokážu presvedčiť investorov aby začali podnikáť aj v nevyhovujúcich podmienkach. Tieto stimuly však zjavne nie sú dostatočné a mohli by napomôcť rozvoju zamestnanosti v okresoch prešovského kraja.

Hrubý domáci produkt

Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa je podielom dvoch ukazovateľov regionálneho hrubého domáceho produktu (v ktorom sa uplatňuje kritérium zostavovania podľa miesta pracoviska) a priemerného počtu obyvateľstva trvalo bývajúceho v danom regióne. Tvorba HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily je výrazne diferencovaná. Ako pri iných ukazovateľoch aj tu je zreteľný prepád v roku 2009 ako dôsledok hospodárskej krízy.

Najvyššie hodnoty HDP v parite kúpnej sily na obyvateľa dosahuje Bratislavský kraj (v roku 2010 dosahuje 241 % priemeru Slovenska). Regionálne rozdiely sú veľmi výrazné, nakoľko iba dva kraje preyšujú celoslovenský priemer – Bratislavský a Trnavský. Najhoršie postavenie má Prešovský kraj, kde hodnota HDP preyšuje 10 000 EUR iba dva krát počas sledovaného obdobia. V roku 2010

dosahuje hodnota HDP v Prešovskom kraji 56,5 % priemeru Slovenského HDP. Prešovský kraj v roku 2010 dosiahol 147 % hodnoty roku 2001 a je tretí najpomalší v raste HDP.

Vzťah obce a prioritných osí rozvoja územia Slovenska

Koncepcia územného rozvoja Slovenska (2001) s aktualizáciou v roku 2011 vyhodnotila jednotlivé obce ako terciárne centrá, t. j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou), resp. predpokladov vytvorenia kvartérnej obslužnosti. Na základe vyhodnotenia jednotlivých skupín zariadení občianskej vybavenosti bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí, ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastnú obec, tak pre jej zázemie.

Súčasne KURS vychádza z dvoch základných premís:

- nutnosti vytvorenia väzieb na európsku sídelnú sieť,
- vytvorenia optimálnych podmienok pre udržateľný rozvoj všetkých aktivít spoločnosti.

Medzi sídelno-priestorové danosti okolitého územia, ktoré môžu pozitívne ovplyvňovať aj rozvoj sídelných štruktúr Slovenska, patria okrem iných aj:

- dominantnosť košicko-prešovskej aglomerácie v „karpatskom regióne“ v juhovýchodnej časti Poľskej a východnej časti Maďarskej republiky a Zakarpatskej Ukrajiny.

Súčasne obec leží na koridore európskej multimodálnej siete TEN-T, ktoré sú v dotyku, resp. prechádzajú územím Slovenska, a to:

- Bratislava – Žilina – Prešov – Užhorod.

KURS definuje prepojenia európskeho významu, ktoré by malo Slovensko propagovať a podporovať predovšetkým v záujme vlastného rozvoja, pričom sa jedná o nasledujúce smery, ktoré vedú v blízkosti obce:

- severojužné prepojenie východným Slovenskom od severských a pobaltských štátov smerom na Balkán (dopravný koridor Via Carpatia),
- západno - východné prepojenie ako stredná os prepájajúca súčasné koridory TEN-T v smere Norimberg/Drážďany – Praha – Olomouc – Žilina – Prešov – Košice– hranica s Ukrajinou.

Obec je administratívne a funkčne naviazaná hlavne na regionálne centrum krajské mesto Prešov. Na základe zastúpenia vybraných druhov zariadení sociálnej infraštruktúry je mesto Prešov v zmysle KURS zaradené do miest prvej skupiny a prvej podskupiny.

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

KURS stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp.

prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,

- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

KURS odporúča sa na riešenom území obce v prednostne podporovať územný rozvoj v smere týchto osí 1. stupňa:

Obec sa nachádza v priestore košicko-prešovskej rozvojovej osi: hranica s Poľskou republikou – Svidník – Prešov – Košice – Čaňa – hranica s Maďarskom.

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej okolitého priestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia, kultúrnej krajiny a cezhraničnosti územia, v ktorom sa obec nachádza, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti. To znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre nepotrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre nevhodné prostredie.

Obec ako člen mikroregiónu, združenia obcí a euroregiónov

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. V praxi najčastejším predmetom činnosti združenia obcí sú oblasti ako sociálne veci, starostlivosť o životné prostredie, miestna doprava, školstvo, kultúra a miestny cestovný ruch. Svojou činnosťou združenie obcí napomáha využiť svoj prirodzený potenciál na dosiahnutie hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja územia, spoločne vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí.

Obec aktívne spolupracuje aj s okolitými obcami z okresu Prešov. Obec je členom Občianskeho združenia MAS Šafrán, o. z. Toto občianske združenie vzniklo ešte v roku 2010 na implementáciu Integrovannej stratégie rozvoja územia v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. V súčasnosti sa očakáva pokračovanie implementácie nástroja LEADER v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020. Obec je však dlhodobo aktívnym členom Regionálneho združenia miesta a obcí Prešov - Šariš a tiež Mikroregiónu Stráže.

Analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia

Analýza príležitostí a ohrození sa zameriava na budúci rozvoj obce z hľadiska vonkajších faktorov, určuje možnosti a riziká, s ktorými treba v tomto procese rátať. Príležitosťou obce je pozitívny trend, ktorý môže byť impulzom pre jej ďalší rozvoj za predpokladu, že obec získa zdroje na jeho realizáciu a bude oň záujem. Ohrozením obce sú akékoľvek nevýhodné trendy alebo smery vývoja a to na úrovni miestnej, ale aj regionálnej a národnej, ktoré ju v negatívnom smere ovplyvňujú.

V prípade programu sa najčastejšie objavujú tieto kategórie príčin:

- ľudia,
- metódy a postupy,
- nedostatok dát, informácií,
- systém organizovania a riadenia, vrátane združovania a rozvíjania spolupráce aktérov,
- dostupnosť externých finančných zdrojov,
- vonkajšie okolie a prostredie (legislatíva, politiky, jestvujúci stav a vývoj v rôznych oblastiach a iné).

Príležitosti v rozvoji obce sú:

- rozvoj aglomerácie Prešov – Vranov nad Topľou,
- priame blízkosť budúcej rýchlostnej komunikácie R4 Prešov – Svidník so smerovaním na Poľsko,
- železničná trať Prešov – Humenné a jej ďalší rozvoj,
- vytváranie nových pracovných miest v obci a jej okolí, hlavne rozvojom tradičných vidieckych hospodárskych činností ako aj rozvojom cestovného ruchu, príp. zriadením priemyselnej zóny pri obci,
- zlepšenie prostredia v obci, predovšetkým materiálno technického zabezpečenia pre poskytovanie verejných služieb,
- zapojenie sa do projektových schém podporujúcich rozvoj regiónu a obce, vrátane možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, či iných verejných zdrojov,
- zavedenie a rozšírenie moderných informačných a komunikačných technológií v obci,
- zlepšovanie životných podmienok v krajine, teda aj v širšom okolí obce a priamo v obci,
- rozvoj spolupráce so susediacimi a partnerskými obcami, vrátane prihraničných poľských obcí,
- zvýšenie protipovodňovej ochrany obce,
- zvyšovanie celkovej atraktívnosti obce, predovšetkým však pre rodiny s deťmi a ďalší rozvoj IBV,
- podnietenie záujmu o obec a jej okolie zo strany obyvateľov a potenciálnych návštevníkov, vyššia miera identifikácie sa s obcou a celkové dlhodobé posilňovanie vzťahu obyvateľov obce k svojmu bydlisku a jej okoliu.

Ohrozenia v rozvoji obce sú:

- znižovanie atraktívnosti života v obci,
- chýbajúca dažďová a splašková kanalizácia,
- slabý záujem o investičné príležitosti zo strany investorov a celkové zhoršovanie podnikateľského prostredia na úrovni štátu, či regiónu,
- pretrvávajúce zaostávanie východného Slovenska, vrátane nízkych investícií a pretrvávajúca nepriaznivej situácie na trhu práce,
- nezáujem o obec zo strany súčasných a potenciálnych partnerov a investorov zo všetkých oblastí života obce a jej obyvateľov,
- zaostalá a technicky prekonaná železničná doprava,

- postupné znehodnocovanie a zánik hodnôt dejinného, kultúrno-historického a prírodno-krajinného potenciálu obce,
- emigrácie obyvateľstva mimo obec, hlavne odlev mladých ľudí,
- znižovanie atraktívnosti života vo vidieckom priestore neriešením aktuálnych problémov rozvoja obce a regiónu,
- vo viacerých vonkajších ohrozeniach (zmena legislatívy, zmena financovania obcí), ktoré môžu obci spôsobiť neočakávané problémy.

Fotografia č. 7: Ľudová skupina Nemcovianka

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

STEEP analýza poskytuje obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom a hodnotovom prostredí, ktoré vplyvajú na rozvoj obce. Jednotlivé vonkajšie faktory môžu pozitívne, ale i negatívne ovplyvniť rozvoj obce a vývoj situácie záujmovom území obce.

Tabuľka č. 7: STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, rastúci záujem o sociálne služby	Úroveň technológie a zavádzanie inovácií do výroby a služieb (technologická výhoda, resp. zaostávanie)	Nové trhy a nové príležitosti v oblasti priemyslu a služieb (napr. cestovný ruch)	Stav životného prostredia	Politika Vlády SR v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov občanov smerom k lokálnemu rozvoju

Zvyšovanie podielu vysokoškolsky vzdelaných ľudí na populácii	Dostupnosť nových inovácií a technológií („open innovation“)	Spill-over efekty hospodárskeho rastu SR a susediacich regiónov	Podpora tvorby a ochrany životného prostredia (zvyšovanie environmentálnej angažovanosti občanov)	Pripravenosť štátnych inštitúcií na čerpanie fondov EŠIF + flexibilita čerpania fondov EÚ	Organizačná kultúra – nové modely pre spoluprácu
Nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému a trhu práce	Schopnosť regiónu tvoriť inovácie, resp. transferovať ich z iných regiónov	Dostupné externé finančné zdroje na podporu rozvoja ekonomiky a zamestnanosti	Klimatické zmeny	Legislatíva: časté zmeny, kvalita, vymožitelnosť a pod.	Tímová spolupráca, združovanie a klastrovanie socioekonomických partnerov
Zmeny postojov a správania sa ľudí – napr. aktívny tretí sektor	Moderné IKT riešenia pre komunikáciu s obyvateľstvom a e-government	Daňová / fiškálna politika na EÚ a národnej úrovni	Nedostatočné a neefektívne opatrenia protipovodňovej ochrany	Zmeny vlád ako výsledok volieb	Osobné hodnoty, zmena postojov obyvateľstva ako napr. rastúca xenofóbia, rasizmus
Využívanie sociálnych technológií, sietí a inovácií	Podpora vedy, výskumu a inovácií na národnej i európskej úrovni	Systemy na podporu podnikania, investícií a cestovného ruchu	Staré environmentálne záťaž	Komplikovaná legislatíva a výkon v oblasti verejného obstarávania	Zmena postojov k správe vecí verejných: zapájanie sa do občianskych procesov
Zmeny správania klientov sociálnych zariadení, tlak na zvyšovanie kvality služieb			Zhoršovanie kvality spodných i povrchových vôd	Dlhodobé rozvojové problémy pri riešení otázok chudoby	Korupcia

Zdroj: Diervilla, spol. s r.o., 2015

Výstupy z analýzy príležitostí a ohrození obce sú zhrnuté v nasledujúcej SWOT analýze obce Nemcovce pre jednotlivé oblasti, a to: sociálna, ekonomická, environmentálna.

SWOT analýza

Tematická oblasť: Sociálny rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • stabilný počet obyvateľov obce, • jestvujúce služby a pomoc obce pri životných situáciách, • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami a lokálnymi partnermi v riešení spoločných problémov, • skúsenosti z tvorby a implementácie projektov financovaných z národných a európskych zdrojov v oblasti sociálneho rozvoja, • pravidelné stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť • dom kultúry ako kultúrneho a spoločenského centra v obci, • obecná knižnica, • rímskokatolícky kostol, • evanjelický kostol s farským úradom, • existencia a aktívna činnosť organizácií, združení a spolkov v obci, • fungujúca ZŠ a MŠ v obci s nárastom počtu žiakov/detí a súvisiaca existujúca technická infraštruktúra, 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká miera nezamestnanosti a vysoká pracovná migrácia, • neexistujúca opatrovateľská služba, • absencia verejného internetu, • chýbajúci denný stacionár, • nedostatok športovísk a nedostatok atraktívnych príležitostí pre aktivity rodín a mládeže, • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb a s tým súvisiace málo rozvinuté služby starostlivosti o rodinu, deti a osoby odkázané na starostlivosť, • pretrvávajúce problémy sociálnej inklúzie spojené s neprispôsobivými občanmi, • starnutie obyvateľstva a znižovanie počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov obce, • nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, • nedostatok finančných zdrojov pre financovanie kultúrnych a spoločenských aktivít,

<ul style="list-style-type: none">dostatok plôch pre pohybové aktivity detí a disponibilná plocha pre prípadné rozširovanie detských ihrísk a športovísk,dobře organizovaná športová činnosť,tradičné kultúrne podujatia.	<ul style="list-style-type: none">chýbajúce zdroje na obnovu a rekonštrukciu, dovybavenie a rozšírenie detských ihrísk a športovísk.
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami ako aj v rámci cezhraničnej spolupráce, hlavne v oblasti vytvárania územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít,podpora projektov rozvoja bývania v obci,možnosť získania zdrojov z Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020,pokračovanie implementácie nástroja LEADER,vytváranie podmienok zo strany štátu pre zosúladenie zručností a potrieb trhu práce,podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb,využívanie dotačných nástrojov a finančných mechanizmov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov a aktívnych opatrení trhu práce,využívanie nástrojov ďalšieho vzdelávania, celoživotného vzdelávania a poradenstva,orientácia na efektívne partnerstvá a spoluprácu aktérov regionálneho rozvoja,podpora na obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel.	<ul style="list-style-type: none">odchod mladých ľudí a pracovnej sily do miest a iných regiónov,nárast počtu starých občanov,nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce a na rozvoj sociálnej infraštruktúry,prehlbovanie sociálnych a ekonomických problémov na národnej úrovni s dopadom na životnú úroveň obyvateľov obce,zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľstva,prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby,vplyv nežiaducich javov na deti a mládež,vandalizmus a znehodnocovanie prírodných, kultúrno-historických pamiatok,nedostatočne motivujúca legislatíva pre rizikové skupiny v oblasti nezamestnanosti a vzrastajúci počet ľudí ohrozených chudobou.

Tematická oblasť: Hospodársky rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">existujúce vytváranie synergických efektov pri využívaní rozvojových faktorov prostredníctvom partnerstva so strategickými sociálnoekonomickými partnermi a zapojenie obce do mikroregionálnych i regionálnych aktivít,družstvo s potenciálom ďalšieho rozvoja poľnohospodárskych činností,existencia výrobných prevádzok a maloobchodnej predajne s potenciálom rozvoja služiebblízkosť budúcej rýchlostnej komunikácie R4,železničná trať Prešov – Humenné,areál pieskovne,existencia verejného rozhlasuvybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie, plynu a pitnej vody.	<ul style="list-style-type: none">nerozvinutý pracovný trh v obci a v celom Prešovskom kraji,zlý technický stav niektorých miestnych komunikácií a chodníkov,nedokončená protipovodňová ochrana,absencia splaškovej a dažďovej kanalizácie,absencia cyklotrás vedúcich cez kataster obce a cyklistické cestičky nie sú vybudované ani v obcivysoká energetická náročnosť obecných budovnekvalitný, zastaraný a energeticky náročný systém verejného osvetlenia,absencia kamerového systému,v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie.
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">využívanie faktora výhodnej geografickej polohy na jednej z významných rozvojových osí v SR,	<ul style="list-style-type: none">zvýšená regionálna a celosvetová konkurencia a recesia v oblasti profilových odvetví vhodných pre rozvoj obce,

<ul style="list-style-type: none">rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života vrátane cezhraničnej spolupráce,zvyšujúci sa záujem o vidiecky cestovný ruch, cykloturistiku a bioprodukty,preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby a služieb vrátane vytváranie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách,rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov,využitie EŠIF, dotácií a fondov pre budovanie a modernizáciu verejnej infraštruktúry, realizáciu rozvojových projektov na podporu podnikania, poľnohospodárskych činností i cestovného ruchu,vytvorenie efektívneho marketingu obce i širšieho regiónu,rozvoj infraštruktúry a podmienok pre ďalšie bývanie (hlavne IBV) v obci.	<ul style="list-style-type: none">pomalá a nákladná výstavba, modernizácia a rekonštrukcia regionálnej a národnej technickej infraštruktúry,pretrvávajúci nezáujem investorov o región,nedostatočná podpora cestovného ruchu zo strany štátu a VÚC,zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu.
---	---

Tematická oblasť: Environmentálny rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">územie obce bez starých environmentálnych záťaží,existencia verejného vodovodu,zabezpečený odvoz TKO a zavedený separovaný zber odpadu v obci a zvyšujúce sa množstvá vytriedených zložiek komunálneho odpadu,existencia aktivít čistenia verejného priestranstva v obci a jej katastri.	<ul style="list-style-type: none">absencia verejnej kanalizácie a funkčnej čistiarne odpadových vôd,nedostatok zdrojov na modernizáciu a optimalizáciu zabezpečenia vlastných technických služieb v obci (nutnosť externých dodávok a služieb),vysoké riziko povodňových záplav absenciou protipovodňových opatrení na celom území obce.
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva v oblasti životného prostredia a rozvoj environmentálnej výchovy na školách,realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách v spolupráci s ďalšími aktérmi,rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby,realizácia národných i cezhraničných projektov podporujúcich využitie obnoviteľných zdrojov energie,budovanie spoločnej environmentálnej infraštruktúry so susediacimi obcami	<ul style="list-style-type: none">vykurovanie hlavne tuhými palivami s následnými škodlivými emisiami,znečistenie podzemných vôd splaškami,zvýšenie intenzity dopravy na budúcej rýchlostnej komunikácii R4,zaostalá a technicky prekonaná osobná železničná doprava,pretrvávajúci tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu z pohľadu ďalšej urbanizácie krajiny,zmeny v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni a s tým spojené riziká a škody.

Zdroj: Diervilla, spol. s r.o., 2015

Identifikácia kritických oblastí rozvoja

Identifikácia disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadaním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely sú vybrané strategické a koncepčné dokumenty spracované na národnej a regionálnej úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb v danom rozsahu a kvalite. Na odvetvové disparity treba pozerať ako na nerovnosti, neodôvodnené rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

SWOT analýza obce preukázala nasledovné disparity i faktory jej rozvoja:

Hlavné disparity rozvoja obce:

- pomerne vysoká nezamestnanosť v porovnaní s inými regiónmi Slovenska, rast dlhodobozamestnaných, nekvalifikovaných a neprispôsobivých obyvateľov,
- odliv pracovných síl, hlavne absolventov škôl a mladých ľudí v dôsledku nedostatku vhodných pracovných miest,
- nemodernizovaná železničná infraštruktúra,
- absencia splaškovej a dažďovej kanalizácie,
- zlý technický stav niektorých verejných budov vyžadujúcich si rekonštrukciu,
- nízka úroveň podnikania obyvateľov a slabá konkurencieschopnosť existujúcich podnikov a prevádzok v obci,
- dlhodobá ekonomická nestabilita veľkej časti poľnohospodárskych podnikov podnikajúcich v katastri obce a ich nízky vplyv na zamestnanosť,
- nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sféry,
- slabá spolupráca aktérov regionálneho rozvoja na miestnej a regionálnej úrovni, nedostatočné využívanie potenciálu členstva obce v združeniach, spolkoch a klastroch,
- nedostatočná a nedobudovaná technická infraštruktúra v obci (miestne cesty, chodníky, cyklistické chodníky, verejné osvetlenie),
- nedostatok kvalitných verejných priestorov pre kultúrne, spoločenské, či športové vyžitie obyvateľov,
- nedostatočná protipovodňová ochrana obce.

Hlavné faktory rozvoja obce:

- zánietení občania majúci záujem o ďalší rozvoj obce, vrátane množstva vlastných iniciatív,
- vybudovaná základná technická infraštruktúra v obci, vrátane rozvoja IBV a tiež potenciál budovania bytových domov s podporou ŠFRB,
- blízkosť budúcej rýchlostnej komunikácie R4 a krajského mesta Prešov,
- skúsenosti a možnosť využívania európskych štrukturálnych a investičných fondov pre rozvoj obce,
- posilňovanie kapacity a efektivity verejnej správy na úrovni obce,
- vytváranie synergických efektov pri využívaní rozvojových faktorov prostredníctvom partnerstva so strategickými sociálno-ekonomickými partnermi ako je členstvo v MAS Šafran, o. z. , Mikroregiónu Stráže a RMZO Prešov – Šariš,
- vybudované cezhraničné partnerstvá s možnosťami rozvoja spoločných projektov.

Tabuľka č.8: Tabuľka rizík

Druh rizika	Zdroj rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravdepodobnosť
Technické	Priemyselné havárie, negatívny vplyv poľnohospodárstva a ťažby dreva	Znečistenie životného prostredia, znižovanie biodiverzity a zhoršovanie kvality vôd	Nízka
Environmentálne	Objavenie doteraz neidentifikovaných starých environmentálnych záťaží	Nadmerné znečistenie	Nízka
	Požiare lesov a poľnohospodárskych plôch	Vzniknuté škody, ohrozenie životov a zdravia ľudí a zvierat	Stredná
	Povodňové ohrozenie	Vzniknuté škody, ohrozenie životov a zdravia ľudí a zvierat	Stredná
Sociálne	Nárast chudoby a sociálneho vylúčenia	Rastúca kriminalita	Stredná
	Starnutie obyvateľstva	Chudoba starších, prenos sociálneho bremena na samosprávy	Stredná
Ekonomické	Hospodárenie obce (zmena fiškálnej politiky)	Zadĺženie obce, absencia investičných zdrojov	Stredná

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

Fotografia č.8: Letecký pohľad na rímsko-katolícky kostol v obci Nemcovce

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Strategická časť

Základné východiská pre definovanie stratégie

K základným predpokladom realizácie PRO Nemcovce v rokoch 2015 -2022 patria:

- záujem a angažovanosť občanov a aktérov pôsobiacich na území obce pre jej realizáciu,
- integrovaný prístup (kombinovanie investícií, prierezové riešenie problémov),
- majetkové vysporiadanie vlastníckych vzťahov, hlavne pri infraštruktúrnych projektoch rozvoja obce,
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu, t.j. dobré, zodpovedné hospodárenie obce.

Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva.

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu rozvoja obce Nemcovce na roky 2015–2022 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30.

Vychádzajúc z analýzy existujúceho stavu hospodárskych, sociálnych a environmentálnych podmienok v obci boli identifikované nasledovné **strategické prioritné rozvojové oblasti obce**:

- v hospodárskej oblasti: Trvalo udržateľný hospodársky rozvoj založený na miestnych iniciatívach a zdrojoch.
- v sociálnej oblasti: Kvalitné sociálne služby zabezpečujúce spokojnosť medzi obyvateľmi obce.
- v environmentálnej oblasti: Zdravé životné prostredie v obci vhodné pre súčasné zachovanie prírodného dedičstva a zároveň pre ďalší rozvoj cestovného ruchu.

Vízia

VÍZIA obce Nemcovce v roku 2022

Obec Nemcovce vyvážene zabezpečuje podmienky pre harmonický život svojich obyvateľov.

Obec je príjemným vidieckym sídlom zabezpečujúcim komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov. V obci je rozvinutá predškolská výchova, ktorá poskytuje služby aj pre deti zo širokého okolia, ako aj povinná školská dochádzka zabezpečená pre prvý stupeň základnej školy.

Obec vyvážene a ohľaduplne využíva svoje prírodné bohatstvo za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľadovania.

Obec vytvára priaznivé podmienky na rozvoj tradičných výrobných i nevýrobných odvetví a služieb, pre ktorých rozvoj má obec najväčší potenciál, a podmienky pre získavanie investorov.

Je obcou s kvalitnou verejnou infraštruktúrou dostupnou pre všetkých obyvateľov obce i jej návštevníkov.

Obec má vytvorené podmienky na rozvoj individuálnej bytovej a hromadnej bytovej výstavby a s ňou súvisiacej infraštruktúry, vrátane podmienok pre podporu rodín s deťmi.

Celkovo je obec Nemcovce príjemným miestom pre život i pre návštevu – peknou, čistou, zdravou a bezpečnou obcou so spokojnými obyvateľmi i návštevníkmi.

Formulácia a návrh stratégie

Strategický cieľ PRO Nemcovce ako aj parciálne ciele vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona č. 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja: „odstraňovať alebo zmiernovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.“

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 spomínaného zákona je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia. Jej prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov. Podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu. Ďalej na rozvoj informatizácie a digitalizácie, na rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu a optimalizovať štruktúru hospodárstva. Zároveň napomáha vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta. Takisto je zameraná na rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmiernovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunit, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu.

Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja má obec nasledovný strategický cieľ na roky 2015 až 2022:

Strategický cieľ

Trvalé zvyšovanie kvality života obyvateľov obce Nemcovce, rozvoj jej ekonomickej výkonnosti, zvýšenie jej konkurencieschopnosti pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja a celkovej atraktivity vidieckeho priestoru.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu obyvateľstva v aktívnom prostredí s vybudovanou infraštruktúrou. Zároveň však musia byť vytvorené podmienky pre efektívne využitie výdavkov verejných prostriedkov v kombinácii so súkromnými investíciami za účelom podpory nových rozvojových projektov. Súbežne je však potrebné venovať pozornosť rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a aktérov z obce, širšieho okolia i v rámci medzinárodnej spolupráce, a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na nosné dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti, hlavne služieb poskytovaných samosprávou občanom a podnikateľom. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických

metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia, k environmentálne priaznivému poľnohospodárstvu, k zodpovednému manažmentu vôd a k zvýšenému využívaniu obnoviteľných zdrojov energie.

Stratégia zvolená na dosiahnutie strategického cieľa vychádza z poznania komplexných potrieb obce, ich dôležitosti pre zabezpečenie kvality života jej občanov a výsledkov dosiahnutých v minulých rokoch. Do riešenia širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie, občania) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. Preto stratégia vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej a regionálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri realizácii intervencií na území kraja/okresu, ktorého predpokladom je vzájomná spolupráca a informovanosť kľúčových aktérov jeho rozvoja. Špecifická pozornosť v stratégii a celom dokumente programu je venovaná koordinácii intervencií spolufinancovaných zo zdrojov európskych fondov cez schválené operačné programy ako doplnkového zdroja financovania rozvojových zámerov obce. Účelom programu v strategickej časti je navrhnúť prioritné oblasti a opatrenia, ktoré sú:

- priamo v kompetencii samosprávy a obec ich zabezpečuje v zmysle príslušnej legislatívy;
- nie sú priamo v kompetencii samosprávy), ale obec ich v rámci svojich schopností a možností dokáže ovplyvniť (najmä pri využití princípu partnerstva) vytváraním synergických efektov a motivačnými opatreniami.

Pre Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 sú navrhované tri Prioritné oblasti rozvoja obce a to oblasť sociálnej politiky, oblasť hospodárskej politiky a oblasť environmentálne politiky.

Tabuľka č.9: Prioritné oblasti rozvoja

Prioritné oblasti rozvoja obce		
Sociálna	Ekonomická	Environmentálna
Ciele prioritných oblastí		
Kvalitné sociálne služby zabezpečujúce spokojnosť medzi obyvateľmi obce, vytváranie podmienok pre riešenie problémov súvisiacich so starnutím populácie a zabezpečenie podmienok pre aktívny oddych	Trvalo udržateľný hospodársky rozvoj založený na miestnych iniciatívach a zdrojoch, na dobrej spolupráci s existujúcimi i budúcimi investormi/ podnikateľskými subjektmi	Zdravé životné prostredie v obci vhodné pre súčasné zachovanie prírodného dedičstva a zároveň pre rozvoj cestovného ruchu

1. Sociálna oblasť – v tejto oblasti je strategickým cieľom starostlivosť o ľudské zdroje a zvýšenie ich kvality. Obec považuje kvalitu ľudských zdrojov za podstatný faktor svojho ďalšieho rozvoja, ktorého dynamika rozhodne o úspešnosti v naplnení stanovených cieľov vo všetkých prioritných oblastiach. Vízia predpokladá pozitívny vzťah občanov k obci, otvorenosť a poskytovanie bezpečia. Cieľom je zabezpečiť základné služby pre rodiny s deťmi ako aj pre starších obyvateľov obce.

2. Ekonomická oblasť – v tejto oblasti je strategickým cieľom posilňovanie ekonomickej výkonnosti a zvyšovanie konkurencieschopnosti obce. Do tejto prioritnej oblasti rozvoja je zaradená aj oblasť verejnej správy, od efektívnosti ktorej táto prioritná oblasť v závisí predovšetkým so zreteľom na využívanie doplnkových zdrojov financovania. Obec sa v tejto oblasti zameria realistické a uskutočniteľné aktivity pre využitie potenciálu obce a regiónu hlavne vo väzbe na tradičné vidiecke činnosti ako je poľnohospodárska prvovýroba, cestovný ruch, ale aj ďalšie drobné výrobné prevádzky

a služby. Vízia predpokladá využitie vnútorného potenciálu pre rozvoj tradičných výrobných činností, ale aj vytváranie podmienok pre industrializáciu územia obce.

3. Environmentálna oblasť – v tejto oblasti je strategickým cieľom ochrana a tvorba životného prostredia. Prioritou v tejto oblasti je jednak dobudovanie kanalizácie a ČOV, ale aj prevencia pred prírodnými katastrofami, kde okrem nevyhnutných infraštruktúrnych projektov (napr. opatrenia proti povodňam) je dôležitým projektom ďalšie znižovanie energetickej náročnosti verejných objektov.

V týchto prioritných oblastiach bude obec vytvárať podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a udržanie ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.

Globálne ciele

Globálny cieľ 1: Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb a dostupnosť kvalitnej občianskej infraštruktúry v školskej, sociálnej, zdravotnej a kultúrnej oblasti. Súčasne je prioritou pomôcť sociálne slabším sa integrovať do spoločnosti a na trh práce.

Globálny cieľ 2.: Zabezpečiť trvalo udržateľný hospodársky rast v miestnej ekonomike a v okolí obce, ktorý je základom hospodárskeho a sociálneho postavenia obyvateľov obce. Podpora multifunkčného poľnohospodárstva, priemyslu a služieb (vrátane cestovného ruchu). Zvýšenie zamestnanosti obyvateľov obce. Vytváranie podmienok pre energetickú hospodárnosť a využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

Globálny cieľ 3: Zlepšenie stavu životného prostredia, zachovať úctu k životnému prostrediu a zvyšovať povedomie obyvateľov, aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia. Prioritami je budovanie environmentálnej infraštruktúry, vrátane kanalizácie, ČOV, zefektívňovanie odpadového hospodárstva, ochrana prírody a krajiny a protipovodňová ochrana obce.

Tabuľka č. 10: Prioritné oblasti podpory

Prioritné oblasti podpory		
Prioritná oblasť - Sociálna	Prioritná oblasť - Ekonomická	Prioritná oblasť - Environmentálna
Sociálna a zdravotná starostlivosť	Podnikateľské prostredie a MSP	Environmentálna infraštruktúra a vodné hospodárstvo
Kultúrna oblasť a využitie kultúrneho dedičstva	Dopravná infraštruktúra	Odpadové hospodárstvo
Školstvo a vzdelávanie	Cestovný ruch	Ochrana prírody a krajiny
-	Verejná správa	Revitalizácia verejnej zelene a verejných priestranstiev
-	Energie	Protipovodňová ochrana

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

Tematické / horizontálne ciele

Tematický / horizontálny cieľ 1 – **Cezhraničná / medzinárodná spolupráca**: Zintenzívniť spoluprácu s poľskými partnermi, ako aj s ďalšími medzinárodnými partnermi, v každej oblasti a spoločne implementovať viacero investičných i neinvestičných projektov na podporu vzájomnej spolupráce. Potenciálne rozvinúť aj iné formy cezhraničnej i medzinárodnej spolupráce v rámci dostupných európskych i národných programov.

Tematický / horizontálny cieľ 2 – **Ľudia – Ľuďom**: Podporovať medziobecnú spoluprácu, spoluprácu medzi obcou a inými aktérmi v území, a to hlavne rôznymi drobnými projektmi typu „Ľudia – Ľuďom“ v rôznych oblastiach. Presadzovať iniciatívy „zdola“ a iniciatívy prispievajúce ku komunitnému rozvoju.

Tematický / horizontálny cieľ 3 – **Rozvoj IKT vo verejných službách i pre obyvateľov**: Podporovať elektronizáciu verejných i súkromných služieb, zabezpečiť prístup obyvateľov k elektronickým službám i k internetu. V spolupráci s poskytovateľmi telekomunikačných služieb zlepšovať dostupnosť i kvalitu telekomunikačných služieb v katastrálnom území obce. Podporovať elektronické nástroje na propagáciu obce i širšieho územia.

Zhrnutie strategickej časti

Tabuľka č. 11: Vízia a strategické ciele

Vízia			
Obec Nemcovce vyvážené zabezpečuje podmienky pre harmonický život svojich obyvateľov.			
Strategický cieľ			
Trvalé zvyšovanie kvality života obyvateľov obce Nemcovce, rozvoj jej ekonomickej výkonnosti, zvýšenie jej konkurencieschopnosti pri zabezpečení trvale udržateľného rozvoja a celkovej atraktivity vidieckeho priestoru.			
Prioritná oblasť	Sociálna	Hospodárska	Environmentálna
Globálne ciele	Zabezpečiť kvalitné sociálne služby zabezpečujúce spokojnosť medzi obyvateľmi obce	Dosiahnuť vyšší ekonomický rast mobilizáciou vnútorného potenciálu, t.j. založený na miestnych iniciatívach a zdrojoch	Zvýšiť kvalitu života občanov a návštevníkov, t.j. rozvíjať zdravé životné prostredie v obci vhodné pre zachovanie prírodného dedičstva a zároveň pre rozvoj cestovného ruchu
Priority	1.1. Sociálna a zdravotná starostlivosť 1.2. Kultúrna oblasť a využitie kultúrneho dedičstva 1.3. Školstvo a vzdelávanie	2.1. Podnikateľské prostredie a MSP 2.2. Dopravná infraštruktúra 2.3. Cestovný ruch 2.4. Verejná správa 2.5. Energie	3.1. Environmentálna infraštruktúra a vodné hospodárstvo 3.2. Odpadové hospodárstvo 3.3. Ochrana prírody a krajiny 3.4. Revitalizácia verejnej zelene a verejných priestranstiev 3.5. Protipovodňová ochrana
Tematické / horizontálne ciele	Cezhraničná spolupráca Ľudia - Ľuďom Rozvoj IKT vo verejných službách i pre obyvateľov		

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

Programová časť

Programová časť programu nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít obce vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja na roky 2015-2022.

Plánované opatrenia a projekty

Tabuľka č. 12: Prioritné oblasti a opatrenia

Prioritné oblasti a opatrenia		
Prioritná oblasť - Sociálna	Prioritná oblasť - Ekonomická	Prioritná oblasť - Environmentálna
Opatrenie 1.1. Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov	Opatrenie 2.1. Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti vrátane investícií do občianskej infraštruktúry obce na podporu ekonomického rastu	Opatrenie 3.1. Podpora aktivít a projektov v oblasti vodného hospodárstva (kanál, ČOV)
Opatrenie 1.2. Vytváranie podmienok pre bývanie	Opatrenie 2.2. Bezpečné, kvalitné a udržiavané miestne komunikácie	Opatrenie 3.2. Podpora aktivít a projektov v oblasti odpadového hospodárstva
Opatrenie 1.3. Podpora kultúrnych, športových, spoločenských aktivít a využitie kultúrneho dedičstva	Opatrenie 2.3. Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie	Opatrenie 3.3. Podpora aktivít a projektov v oblasti prostredia, ochrany prírody a krajiny
Opatrenie 1.4. Podpora aktivít a projektov v oblasti školstva a vzdelávania	Opatrenie 2.4. Podpora projektov v oblasti zefektívnenia verejnej správy	Opatrenie 3.4. Revitalizácia verejnej zelene a verejných priestranstiev v obci
-	Opatrenie 2.5. Zabezpečenie energetickej efektívnosti a využívanie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie	Opatrenie 3.5. Protipovodňové a protipožiarne opatrenia

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

Tabuľka č. 13: Priority rozvoja obce – plánované projekty

Plánovaný názov investície	Popis	Plánované roky realizácie							Suma investície v EUR	Zdroj plánovaného financovania
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Výstavba multifunkčného ihriska v obci Nemcovce	Výstavba multifunkčného ihriska o rozmeroch 16,0 x 32,0 m pre futbal, volejbal, tenis	x							59 967	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje
Výstavba detského ihriska	Výstavba detského ihriska pri MŠ			x	x				10 000	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje
Výstavba šatní na futbalovom ihrisku	Výstavba šatní a WC			x	x				20 000	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje
Výstavba amfiteátra	Výstavba amfiteátra pri multifunkčnom ihrisku			x					20 000	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje

Modernizácia materskej školy v obci Nemcovce	zniženie energetickej náročnosti objektu MŠ		x						238 439	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje
Nemcovce, odvodnenie a rekonštrukcia MK	Rekonštrukcia MK v dĺžke 526,44 m, a zatrubnenie odvodňovacej priekopy a výstavba chodníka v dĺžke 119 m	x							139 944	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje
Výstavba kanalizácie	Výstavba verejnej kanalizácie v obci a pripojenia na ČOV				x	x	x	x	1 800 000	Integrovaný regionálny operačný program, Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, Envirofond, vlastné zdroje
Výstavba vodovodu v novej IBV	Výstavba vodovodu pri MŠ			x	x				300 000	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, Envirofond, vlastné zdroje
Modernizácia verejného osvetlenia	Výmena pôvodných svietidiel za energeticky úspornejšie			x	x				40 000	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje
Výstavba nájomných bytov	Výstavba nájomných bytov pre začínajúce rodiny			x	x	x	x		300 000	Štátny fond rozvoja bývania, vlastné zdroje
Modernizácia MK a chodníkov – 2.etapa	Oprava miestnych komunikácií, chodníkov a vybudovanie parkoviska pri Dome smútku				x	x			100 000	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje
Protipovodňová ochrana miestnom potoku	Protipovodňové opatrenia na miestnom potoku			x	x				300 000	Operačný program Kvalita životného prostredia, Environmentálny fond, vlastné zdroje
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	zniženie energetickej náročnosti objektu a rekonštrukcia strechy			x	x				30 000	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje
Investície do poľnohospodárskych podnikov	Nákup nových technológií pre poľnohospodársku prvovýrobu, rekonštrukcia objektov ŽV		x	x	x	x			500 000	Program rozvoja vidieka SR 2014-2020, zdroje poľnohospodárskych podnikov
Investície do MSP	Investície do nákupu inovatívnych výrobných technológií			x	x	x	x	x	500 000	Program rozvoja vidieka SR 2014-2020, Program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko - Slovensko, zdroje MSP

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Ukazovatele výsledkov a dopadov

Výstupy predstavujú práce, služby a tovary, ktoré sú financované počas realizácie aktivít vyjadrené z finančného a vecného hľadiska. Výsledok predstavuje okamžitý efekt realizácie aktivít, ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo predstavuje služby poskytnuté cieľovej skupine. Dopad

predstavuje vyjadruje dlhodobý efekt intervencie na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý je mimo priamej a výlučnej kontroly subjektu zodpovedajúceho za realizáciu aktivít. Ukazovatele výstupu sú obvykle priradené k jednotlivým projektom. Označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované, postavené.

Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy hmatateľný efekt projektu na cieľovú skupinu projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom (preto je medzi výstupom a výsledkom priama logická väzba). Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt intervencie na územie a cieľovú skupinu, následky dosiahnutých výsledkov projektu, teda príspevok k riešeniu cieľov stanovených pre prioritnú oblasť, potrieb cieľovej skupiny alebo k odstraňovaniu prekážok či využívaniu potenciálu rozvoja územia (preto je medzi výsledkom a dopadom priama logická väzba). Z tohto hľadiska preto nemusí byť dosiahnutie strategického cieľa vyjadrené ukazovateľmi dopadu, ale môže byť vyjadrené aj vhodnými ukazovateľmi výsledku.

Tabuľka č. 14: Ukazovatele výstupov, výsledkov a dopadov

P. č.	Názov	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východisková hodnota v roku 2016	Cieľová hodnota v roku 2020	Cieľová hodnota v roku 2022
Výstupy						
1.	Výška vynaloženej investície	obec	tisíc EUR	0	3 158	4 358
2.	Počet riadne ukončených projektov	obec	počet	0	12	15
3.	Počet obyvateľov obce zapojených do realizácie projektov	obec	počet	0	100	150
Výsledky						
1.	Počet novovybudovaných a modernizovaných verejných budov	kolaudačné rozhodnutie	počet	0	2	2
2.	Počet km postavených a zrekonštruovaných MK a chodníkov	kolaudačné rozhodnutie	km	0	3	3
3.	Počet vybudovaných prvkov protipovodňovej a protipožiarnej ochrany	kolaudačné rozhodnutie	počet	0	1	1
4.	Počet projektov novopostavenej a modernizovanej sociálnej infraštruktúry	kolaudačné rozhodnutie	počet	0	5	6
5.	Počet projektov zameraných na energetické úspory	obec	počet	0	3	3
6.	Počet modernizovaných fariem	poľnohospodárske podniky	počet	0	3	3
7.	Počet projektov zameraných na podporu MSP	MSP	počet	0	2	3
Dopady						
1.	Zrealizované projekty modernizácie verejnej infraštruktúry	Štatistický úrad SR	počet	0	11	13
2.	Zrealizované projekty novej a modernizovanej environmentálnej infraštruktúry (kanál, ČOV, ochrana)	Štatistický úrad SR	počet	0	3	4
3.	Zrealizované projekty výstavby dopravnej infraštruktúry	Štatistický úrad SR	počet	0	2	2
4.	Počet obyvateľov obce benefitujúcich z realizácie projektov	Štatistický úrad SR	počet	0	400	450
5.	Zvýšenie kvality života obyvateľov obce	Prieskum verejnej mienky	%	0	70	100
6.	Zrealizované projekty modernizácie poľnohospodárstva	Pôdohospodársk a platobná agentúra	počet	0	2	2
7.	Zrealizované projekty modernizácie lesného hospodárstva	Pôdohospodársk a platobná agentúra	počet	0	1	1
8.	Počet zrealizovaných projektov na	Ministerstvo	počet	0	2	2

podporu MSP

hospodárstva SR

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Realizačná časť

Realizácia programu rozvoja obce predpokladá zabezpečenie činností na úrovni programu a na úrovni projektov. Realizácia začína po vypracovaní a schválení programu v obecnom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas platnosti programu v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja samospráva. Podľa § 12 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja: „Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja, b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“

Realizačná časť je preto zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecným a časovým harmonogramom realizácie programu formou Akčného plánu.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie programu

Organizačné zabezpečenie

Realizácia programu je činnosťou samosprávy a obec ju vykonáva prostredníctvom svojich orgánov (obecné zastupiteľstvo, starosta). Samospráva jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky partnerov, úradu, poslancov a verejnosti do leta v čase začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok. V pláne komunikácie je táto činnosť naplánovaná do termínu september príslušného roku, kedy bude predložené hodnotenie program za predchádzajúci rok aj jeho prípadná aktualizácia na ďalšie roky.

Obecné zastupiteľstvo

Najvyšším orgánom obce je obecné zastupiteľstvo. Vo vzťahu k realizácii programu zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Zastupiteľstvo taktiež schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. Zastupiteľstvo v rámci hodnotenia programu schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu. Zastupiteľstvo vo svojich uzneseniach týkajúcich sa hodnotenia programu v prípade nutnosti korekcií rozdeľuje jednotlivé priority programu a akčného plánu medzi existujúce komisie OcZ, ktoré sa zaoberajú monitorovaním a hodnotením ich realizácie.

Starosta

Najvyšším výkonným orgánom obce a jeho predstaviteľom je starosta obce. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené zastupiteľstvu. Vo vzťahu k realizácii programu starosta riadi proces realizácie, na programovej úrovni podpisuje uznesenie obecného zastupiteľstva o strategickej časti dokumentu, schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám.

Inštitucionálne zabezpečenie

Inštitucionálne a administratívne zabezpečuje veci zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom, obecný úrad. Okrem prípadov, kedy budú prijímateľmi

projektov iné subjekty v plnom rozsahu zabezpečuje administráciu a procesy komunikácie, hodnotenia a monitorovania projektov i samotného programu.

Tabuľka č. 15: Zabezpečenie činností v realizácii PRO na úrovni programu a projektu

Činnosť	Obecné zastupiteľstvo	Starosta	Komisie Obecného zastupiteľstva	Obecný úrad	Externé prostredie
Príprava	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva a spolupracuje	vykonáva
Financovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	vykonáva
Implementácia	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva a spolupracuje	vykonáva
Hodnotenie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	vykonáva
Monitoring	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	vykonáva
Kontrola	schvaľuje	riadi	navrhuje	vykonáva	vykonáva

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

V podmienkach obce zabezpečuje výkon činností súvisiacich s realizáciou programu v rámci štruktúry starosta obce. Pre zabezpečenie a koordináciu činností projektového cyklu pre projekty financované z EŠIF spolupracuje s externými subjektmi a takto je zabezpečený plynulý tok informácií a zabezpečenie činností potrebných pre realizáciu programu, ako aj činností v rámci projektového cyklu na úrovni jednotlivých projektov a procesov (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania.

Návrh systému riadenia a implementácie akčného plánu Programu rozvoja obce je nasledovný:

- obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčného plánu obce. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a jeho doplnenie.
- realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- kontrolným orgánom budú poslanci obce, súčinnosť poskytnú jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva.

Komunikačná stratégia

Zabezpečenie realizácie programu je dosahované koordinovaným prístupom a spoluprácou so všetkými partnermi a aktérmi regionálneho rozvoja na území obce. Rôzne formy komunikácie budú súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov program v rámci informovanosti a publicity (pri projektoch financovaných z EŠIF a dotačných titulov) alebo v rámci komunikácie zainteresovaných cieľových skupín pri príprave a realizácii jednotlivých projektov.

Komunikačnú stratégiu obce vo vzťahu k programu nie je účelné vyčleniť z celkovej komunikačnej stratégie, ktorá sa uskutočňuje vo vzťahu k jej obyvateľom ako hlavnej cieľovej skupine. Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je komunikácia s občanmi a dosiahnutie stavu, aby bol každý občan o všetkých súvislostiach, ktoré pre neho z programu a jeho realizácie vyplynú, informovaný včas, v dostatočnom rozsahu a primeranou formou. Podstatný a hlavný nástroj komunikácie predstavuje webové sídlo obce so sprievodnými komunikačnými kanálmi a to úradná tabuľa, obecný rozhlas a verejné stretnutia občanov.

Jedným z nástrojov komunikácie, ale aj hodnotenia, monitorovania a kontroly realizácie programu a jednotlivých projektov je aj „Materiál na rokovanie obecného zastupiteľstva“. Vstupné údaje

pripravujú v dostatočnom predstihu zamestnanci obecného úradu, materiál má svojho predkladateľa, na príprave materiálu sa stanoviskami podieľajú komisie zastupiteľstva ako poradné orgány OcZ, rokujú o ňom poslanci zastupiteľstva, materiál je verejne prístupný a zastupiteľstvo je verejné.

Počas najbližších piatich rokov implementácie programu je naplánovaných 10 aktivít na predloženie tohto typu materiálu do obecného zastupiteľstva a to aktivity týkajúce sa samotného procesu informovanosti a schvaľovania dokumentu (1,2), aktivity týkajúce sa každoročného hodnotenia dokumentu PRO (3,5,6,8,9), aktivity týkajúce sa schvaľovania nových akčných plánov PRO a schvaľovania rozpočtov pre navrhované projektové zámery vrátane prípadných korekcií (4,7), jedna aktivita z celkového hodnotenia PRO (10). Z hľadiska efektivity je navrhnuté spojenie aktivity týkajúcej sa hodnotenia a monitorovania PRO za daný rok s návrhom nového akčného plánu.

Tabuľka č. 16: Plán komunikácie, hodnotenia a monitoringu realizácie PRO

P. č.	Časový rámec	Miesto	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	12/2015	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Zámer Programu rozvoja obce	Návrh dokumentu	Uznesenie Obecného zastupiteľstva
2.	06/2016	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Schválenie Programu rozvoja obce	Návrh dokumentu	Uznesenie Obecného zastupiteľstva
3.	09/2016	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Vyhodnotenie plnenia Programu rozvoja obce za rok 2015	Kontrola uznesenia 2015, Hodnotiaca správa PRO	Monitorovacia správa č.1, Uznesenie Obecného zastupiteľstva
4.	09/2016	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Akčný plán Programu rozvoja obce na roky 2017-2018 (aktualizácia)	Metodika vypracovania Programu rozvoja obce	Návrh akčného plánu
5.	09/2017	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Vyhodnotenie plnenia Programu rozvoja obce za rok 2015	Kontrola uznesenia 2015, Hodnotiaca správa Programu rozvoja obce	Monitorovacia správa č.2, Uznesenie Obecného zastupiteľstva
6.	09/2018	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Vyhodnotenie plnenia Programu rozvoja obce za rok 2017	Kontrola uznesenia 2015, Hodnotiaca správa Programu rozvoja obce	Monitorovacia správa č.3, Uznesenie Obecného zastupiteľstva
7.	09/2018	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Akčný plán Programu rozvoja obce na roky 2019-2020 (aktualizácia)	Metodika vypracovania Programu rozvoja obce	Návrh akčného plánu
8.	09/2019	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Vyhodnotenie plnenia Programu rozvoja obce za rok 2018	Kontrola uznesenia 2017, Hodnotiaca správa Programu rozvoja obce	Monitorovacia správa č.4, Uznesenie Obecného zastupiteľstva
9.	09/2020	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Vyhodnotenie plnenia Programu rozvoja obce za rok 2019	Kontrola uznesenia 2018, Hodnotiaca správa Programu rozvoja obce	Monitorovacia správa č.5, Uznesenie Obecného zastupiteľstva

10.	09/2021	obec	občania	Materiál na rokovanie OcZ	Vyhodnotenie plnenia Programu rozvoja obce za roky 2016-2020 a aktualizácia na ďalšie 2 roky	Kontrola uznesenia 2018, Hodnotiaca správa Programu rozvoja obce	Monitorovacia správa č.6, Uznesenie Obecného zastupiteľstva
-----	---------	------	---------	---------------------------	--	--	---

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

System monitorovania a hodnotenia

Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 je živým dokumentom. Jeho realizácia bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou, organizáciami zriadenými a založenými obcou, zaangažovanými aktérmi aktívnymi v obci resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Monitorovanie

Monitorovanie plnenia Programu rozvoja obce bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov, opatrení, projektov a pod.

Proces monitorovania programu sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu rozvoja obce až do ukončenia jeho platnosti a to až na úrovni projektov. Základným prvkom monitorovania je projekt na úrovni programu sa pripravuje súhrnná monitorovacia správa za príslušný rok. Vstupnými údajmi pre monitorovanie sú údaje z plánovaných a dosiahnutých ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu jednotlivých projektov. Výstupom monitorovania je monitorovacia správa za príslušný rok schválená Obecným zastupiteľstvom.

Za prípravu monitorovacej správy za projekt je zodpovedný starosta. Výsledky monitorovania sú podkladom pre hodnotenie vykonávané na úrovni programu. Monitorovanie plnenia Programu rozvoja obce bude stálym procesom zameraným na sledovanie zmien prostredníctvom navrhnutých ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na jednotlivé projekty, ukazujú stav implementácie výstupov, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k akčnému plánu a súvisiacim financiám. Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení na zmenu negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovanie a prijatie korekčných opatrení.

Korekcie

Samospráva jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky partnerov, úradu, poslancov a verejnosti, do leta v čase začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok. V pláne komunikácie je táto činnosť naplánovaná do termínu príslušného roku, kedy bude predložené hodnotenie Programu rozvoja obce za predchádzajúci rok, jeho prípadná aktualizácia, hodnotenie ukazovateľov vrátane korekcií v rámci pravidelného každoročného hodnotenia. V prípade nutnosti korekcií mimo rámec pravidelného každoročného hodnotenia Programu rozvoja obce budú na základe podnetu starostu či poslancov obecného zastupiteľstva, komisie obecného zastupiteľstva navrhovať a odporúčať opatrenia pre odstránenie nedostatkov a nezrovnalostí.

Hodnotenie

V súvislosti s uvedeným postupom sa bude proces hodnotenia vykonávať na úrovni programu systematicky. Takisto aj priebežne počas celého trvania programu až po predloženie správy z hodnotenia Programu rozvoja obce. Proces hodnotenia sa vykonáva len na operatívnej úrovni. Operatívne hodnotenie sa zakladá na každoročnom hodnotení v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja každoročne hodnotiacou správou, ktoré prejdú schvaľovacím procesom v obecnom zastupiteľstve. Výstupom hodnotenia je hodnotiaci správa za príslušný rok, ktorá hodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí. Vstupnými údajmi pre prípravu tejto správy sú výsledky monitorovania jednotlivých projektov realizovaných v rámci programu. Hodnotiace a monitorovacie správy Programu rozvoja obce sú podkladom pre rozhodnutia orgánov pri riadení realizácie Programu rozvoja obce s účelom dosiahnuť pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov jednotlivých prioritných oblastí Programu rozvoja obce.

Inštitucionálne zabezpečenie

Pre udržiavanie a realizáciu Programu rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 bude zriadená riadiaca komisia pre riadenie realizácie programu, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie. Takisto navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Riadiacej komisii pre riadenie realizácie Programu rozvoja obce obce budú zastúpení hlavní predstavitelia obce a tiež zástupcovia partnerov Programu rozvoja obce alebo občanov.

Úlohou riadiacej komisie pre riadenie realizácie Programu rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 bude:

- schádzať sa na prehodnocovanie plnenia Programu rozvoja obce podľa potreby, najmenej jedenkrát ročne,
- jedenkrát ročne podať správu OcZ o stave realizácie cieľov Programu rozvoja obce,
- prideliť zodpovednosť za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o Programe rozvoja obce.

Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce a legislatívne zmeny. Program rozvoja obce bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu. Ten sa bude neustále adaptovať, aktualizovať a prispôsobovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorit obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia Programu rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 bude založená na princípe výberu priorit, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

- riadiaca komisia pre riadenie realizácie Program rozvoja obce odporučí zmeny v programe,
- Obecné zastupiteľstvo schváli Program rozvoja obce na ďalšie obdobie so zapracovanými zmenami.

Tabuľka č. 17: Plán hodnotenia realizácie programu

Typ hodnotenia	Vykonat' prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Ad hoc hodnotenie celého Programu rozvoja obce	2015 – 2022	Každoročne v zmysle príslušných ustanovení Zákona NR SR 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
Tematické hodnotenie časti Programu rozvoja obce	podľa potreby	Téma hodnotenia: ak bola téma identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	Pri značnom odklone od stanovených cieľov a/alebo zmene stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí a/alebo zmene hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu Programu rozvoja obce.
Ad hoc hodnotenie celého Programu rozvoja obce	2021	Aktualizácia Programu rozvoja obce sa očakáva v zmysle Metodiky pre spracovanie Programu rozvoja obce každých 5 rokov.
Ad hoc hodnotenie celého Programu rozvoja obce alebo jeho časti	podľa potreby	Na základe rozhodnutia starostu v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR, na základe Správy auditu.
Ad hoc hodnotenie celého Programu rozvoja obce alebo jeho časti	2023	Na základe rozhodnutia obecného zastupiteľstva o príprave Programu rozvoja obce pre programové obdobie 2023 - 2030 a neskôr.

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

Akčný plán: vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov

Tabuľka č. 18: Akčný plán na roky 2016-2018

Opatrenie, aktivita	Termín ukončenia	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výsledku
Výstavba multifunkčného ihriska v obci Nemcovce	12/2016	obec	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje	Počet projektov novopostavenej a modernizovanej sociálnej infraštruktúry
Nemcovce, odvodnenie a rekonštrukcia MK	12/2016	obec	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje	Počet km postavených a zrekonštruovaných MK a chodníkov
Modernizácia materskej školy v obci Nemcovce	12/2017	obec	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje	Počet projektov novopostavenej a modernizovanej sociálnej infraštruktúry
Výstavba amfiteátra	12/2018	obec	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, vlastné zdroje	Počet projektov novopostavenej a modernizovanej sociálnej infraštruktúry
Projektová príprava a začatie ďalších projektov	12/2018	obec	Viac zdrojov	-

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

Finančná časť

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja obce je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít a projektov uvedených v Programu rozvoja obce budú plynúť z viacerých zdrojov a to rozpočet obce, fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje a ostatné verejné zdroje. Väčšina plánovaných projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Indikatívny finančný plán

Tabuľka č. 18: Indikatívny finančný plán

Prioritné oblasti	Rok / v tisícoch EUR							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Spolu
I. Sociálna	60	238	85	115	100	50	0	648
II. Hospodárska	140	100	220	370	600	500	500	2 430
III. Environmentálna	0	0	320	510	300	80	70	1 280
SPOLU	200	338	625	995	1 000	630	570	4 358

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

Zdroje a model viaczdrojového financovania opatrení a projektov

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov Programu rozvoja obce. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov a konkrétnych projektov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh Programu rozvoja obce sú rozdelené v závislosti od dostupnosti na dve základné kategórie:

1) Riadne zdroje finančného zabezpečenia

Verejné zdroje

- štátny rozpočet,
- štátny účelové fondy,
- rozpočet vyšších územných celkov,
- rozpočet obcí a miest.

Iné zdroje

- prostriedky fyzických osôb,
- prostriedky právnických osôb,
- úvery,
- iné prostriedky, ak to ustanoví osobitný predpis.

2) Doplnkové zdroje finančného zabezpečenia

- príspevky medzinárodných organizácií,
- prostriedky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- finančné prostriedky z Európskej únie.

Model viaczdrojového financovania

Financovanie Programu rozvoja obce bude viaczdrojové, štruktúra zdrojov financovania bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce a od spoločensko-ekonomických podmienok. Pri získavaní zdrojov pre financovanie Programu rozvoja obce sa bude využívať metóda aktívneho vyhľadávania finančných zdrojov. Finančné vyčíslenie jednotlivých projektových zámerov Programu rozvoja obce je stanovené kvalifikovaným odhadom a konečné rozpočty budú súčasťou žiadostí o nenávratný finančný príspevok alebo žiadostí o dotácie.

Kritéria pre výber projektov

Dôležitým prvkom pre implementáciu Programu rozvoja obce pre transparentnosť procesov a pre dosahovanie cieľov je stanovenie jasných princípov pre výber, realizáciu a evaluáciu kľúčových projektov.

Princípy by mali byť nasledovné:

- Excelentnosť a to kvalita, inovačné aspekty, jasnosť a zrozumiteľnosť cieľov a očakávaných výsledkov,
- Dopad tzn. dopad na rozvoj obce a na cieľové skupiny, posilnenie jestvujúcich kapacít, využívanie potenciálu obce, zvýšenie potenciálu a kapacít z pohľadu regionálnej, národnej i európskej úrovne, efektívnosť a rozsah pre komunikáciu a disemináciu očakávaných výsledkov),
- Implementácia ako celková koherencia a efektivita práce/aktivít, adekvátnosť riadiacich štruktúr a plánu aktivít, trvalá udržateľnosť, efektívnosť rozpočtu projektu,
- Kapacita ako sú kompetentnosť realizátorov, predošlé skúsenosti zo vzájomnej spolupráce, komplementarita partnerov, inštitucionálna kapacita a angažovanosť, zapojenosť vyššieho počtu partnerov a príklady dobrej praxe.

Ďalšie princípy:

- pripravenosť daného projektu pre implementáciu,
- preferovaná vzájomná spolupráca verejného, mimovládneho a firemného sektora,
- zapojenie externých expertov erudovaných v danej problematike na hodnotenie kvality projektov a schopných ohodnotiť vplyv daného projektu na rozvoj obce.

Najvyššiu prioritu majú projekty, ktoré vyplývajú priamo z legislatívy a to projekty v realizácii a projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu.

Do druhej kategórie (vysoká priorita) sú zaradené projekty s oporou vo všeobecnom záväznom nariadení, koncepčných materiáloch a investičné projekty s ukončenou prípravnou fázou (právoplatné stavebné povolenie a ukončené verejné obstarávanie). Do tejto kategórie sú zaradené aj projekty modelov spolupráce verejno-súkromného partnerstva.

Tretiu kategóriu (stredná priorita) majú projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o doplnkové zdroje financovania a majú oporu v programovej štruktúre operačných programov a prioritných osí EŠIF.

V kategórii „nízka priorita“ sa nachádzajú projekty zafinancované ako zámery bez ukončenej prípravnej fázy a to bez pripravenej projektovej dokumentácie a stavebného povolenia. V prípade neinvestičných projektov sú tu zaradené projekty, ktoré vyplývajú z prebiehajúcich aktivít vyššieho rádu.

Tabuľka č. 20: Kategórie priorit

Kategória priority	Charakteristika	Hodnotiace kritérium
1	Najvyššia	<ul style="list-style-type: none">Projekty vyplývajúce zo zákona a/alebo z podmienok aproximácie práva Európskej únie,Projekty v realizácii,Projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Splnená jedna z podmienok
2	Vysoká	<ul style="list-style-type: none">Projekty vyplývajúce zo všeobecných záväzných nariadení alebo koncepcií v danej oblasti,Projekty s právoplatným stavebným povolením a ukončeným verejným obstarávaním),Projekty verejno-súkromného partnerstva, v ktorých prípravnú a realizačnú fázu zabezpečuje investor. Splnená jedna z podmienok.
3	Stredná	<ul style="list-style-type: none">Projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania (investičné, neinvestičné).
4	Nízka	<ul style="list-style-type: none">Projekty zadané ako zámery bez projektovej dokumentácie.Projekty vyplývajúce z aktivít a projektov vyššieho rádu.

Zdroj: Diervilla, spol. s r. o., 2015

Fotografia č.9: Letecký pohľad na centrum obce Nemcovce

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015

Záver

Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 je rozvojový dokument obce, ktorý vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania. Tento programovací dokument

bol spracovaný ako nosný a kľúčový dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce až do roku 2022.

Z hľadiska štruktúry je program rozčlenený na piatich kľúčových časti:

- v prvej časti je podrobne analyzovaný reálny stav jednotlivých oblastí územia obce,
- druhá časť je strategická, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky,
- tretia časť je programová časť, ktorá obsahuje strategické prioritné rozvojové oblasti obce, definovanie strategických cieľov pri jednotlivých prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- štvrtá časť je realizačná časť, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce; táto časť obsahuje aj akčný plán rozvoja obce na obdobie 2016-2018,
- posledná časť je finančná časť, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít programu rozvoja obce.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je v prípade malých obcí finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. Program rozvoja obce schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Monitorovanie a hodnotenie programu realizuje starosta obce a obecné zastupiteľstvo.

Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

Uznesením Obecného zastupiteľstva obce Nemcovce č.

V Nemcovciach dňa:

Ing. Jozef P a v ú k
starosta

Autori

Program rozvoja obce Nemcovce na roky 2015-2022 spracoval riadiaci tím v nasledovnom personálnom zložení:

Ing. Jozef Pavúk, starosta,
Ing. František Michalek, zástupca starostu,
Emília Poláková, pracovníčka OcÚ.

Spracovala externá konzultačná firma Diervilla, spol. s r. o. v nasledovnom personálnom zložení:

Ing. Rastislav Mochnacký, konateľ
Ing. Vladimír Benč, expert
Mgr. Martin Angelovič, PhD., expert

Autorské práva prináležia spoločnosti Diervilla, spol. s r.o. a obci Nemcovce. Dokument je verejný a verejne prístupný. V prípade citácie je nutné dodržiavať Zákon č.618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom v znení neskorších predpisov. Skrátene označenie citovaného zdroja je nutné vykonať podľa niektorej metódy odporúčenej normou STN ISO 690.

Použitá literatúra

Atlas krajiny Slovenskej republiky, MŽP SR, Bratislava, 2002: Voľne dostupné na:
<http://globus.sazp.sk/atlassr/>

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku. Pripravil Encyklopedický ústav SAV. 1. vyd. Bratislava : VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1977. 528 s.

RETROSPEKTIVNÍ lexikón obcí Československé socialistické republiky 1850–1970. I. Díl, II. svazok. Praha : Federální statistický úřad, 1978

Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VUC (v zmysle novely zákona o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014) verzia k 31. júlu 2014

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014)

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020

Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020

Operačný program Ľudské zdroje na obdobie 2014-2020 (OP ĽZ)

Operačný program Kvalita životného prostredia na obdobie 2014-2020 (OP KŽP)

Operačný program Integrovaná infraštruktúra na obdobie 2014-2020 (OP II)

Operačný program Výskum a inovácie na obdobie 2014-2020 (OP VaI)

Operačný program Efektívna verejná správa na obdobie 2014-2020 (OP EVS)

Pogram cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko - Slovensko

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001)

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.

Internetové zdroje:

www.obecnemcovce.sk

www.statistics.sk

www.upsvar.sk

Prílohy

Príloha 1: Dohoda o partnerstve pri príprave a realizácii Programu rozvoja obce

Názov	Dohoda o partnerstve pri príprave a realizácii PRO obce Nemcovce na roky 2015 - 2022
Obdobie platnosti	Na obdobie realizácie programu.
Predmet dohody	Spolupráca obce a jej partnerov pri realizácii programu a pri realizácii projektov.
Účastníci dohody	Obec, poľnohospodárske družstvo, MSP, ZŠ a MŠ, ďalšie spolky a združenia aktívne v obci.
Riadenie procesu	<p>Každoročná aktualizácia Akčného plánu bude realizovaná na septembrovom verejnom zasadnutí obecného zastupiteľstva. Všetci občania ako aj partneri budú môcť predkladať a zahrnúť nové, či aktualizované projektové zámery do programu.</p> <p>Počas roka, môže každý z partnerov tejto dohody predložiť písomnú žiadosť na obec o zaradenie projektu do programu, s tým, že žiadosť bude prerokovaná a posúdená poslancami obecného zastupiteľstva pri najbližšom zasadnutí.</p> <p>Riadenie procesu implementácie, monitorovania a evaluácie programu je popísané v realizačnej časti a partneri ho akceptujú.</p>
Financovanie	Výber projektov a schéma ich financovania je popísaná vo finančnej časti programu. Jasne definované kritéria výberu projektov predurčujú možnosti prioritizácie a financovania projektov.

Fotografia č.10: Širšie okolie obce Nemcovce

Zdroj: Obec Nemcovce, 2015